

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

projektu Planu Ogólnego Gminy Zaleszany

***Autor opracowania:
mgr Michał Pyra***

Zaleszany, 2026

Spis treści:

1. WSTĘP	4
1.1. Podstawa prawna.....	4
1.2. Przedmiot opracowania	4
1.3. Główne cele prognozy, zakres prognozy i jej powiązania z innymi dokumentami.....	5
1.4. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy	6
2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI	6
2.1. Główne cele projektowanego dokumentu	6
2.2. Powiązania projektu z innymi dokumentami.....	9
2.3. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu.....	9
3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	10
4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO.....	11
5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	11
5.1. Istniejący stan środowiska	11
5.1.1. Położenie.....	11
5.1.2. Powierzchnia ziemi	13
5.1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne	15
5.1.4. Gleby	17
5.1.5. Wody.....	20
5.1.6. Atmosfera i klimat.....	33
5.1.7. Szata roślinna, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczna	34
5.1.8. Krajobraz	39
5.1.9. Zabytki i dobra materialne	40
5.2. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	43
6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	43
7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	44
8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU.....	44
9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA.....	46

9.1. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów.....	47
9.2. Oddziaływanie na roślinny, zwierzęta i różnorodność biologiczną.....	47
9.3. Oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi.....	48
9.4. Oddziaływanie na wody	49
9.5. Oddziaływanie na powietrze i klimat	50
9.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, gleby i zasoby naturalne	50
9.7. Oddziaływanie na krajobraz.....	52
9.8. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne.....	52
9.9. Ocena oddziaływania skumulowanego.....	52
10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU	53
11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	53
12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	54
13. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW	57

1. WSTĘP

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Zaleszany jest elementem procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Rolą tego opracowania jest identyfikacja oddziaływań na środowisko przyrodnicze, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji ustaleń projektowanego dokumentu, a także uzasadnienie decyzji przestrzennych podejmowanych w zmieniającym dokumencie.

Ileokroć w niniejszym dokumencie jest mowa o *Planie*, rozumie się przez to projekt „*planu ogólnego Gminy Zaleszany*” i analogicznie przez określenie *Prognoza* rozumie się „*Prognozę oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Zaleszany*”.

1.1. Podstawa prawna

Podstawy prawne dla przeprowadzonego w prognozie określenia skutków środowiskowych oraz oceny rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i możliwości rozwiązań eliminujących negatywne oddziaływania na środowisko projektu *Planu* stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,

a także ustanowione na szczeblu międzynarodowym:

- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska, tzw. Dyrektywa SEA,
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE,

oraz wiele innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych, które zostały wyszczególnione w rozdziale „13. Wykaz wykorzystanych materiałów”.

1.2. Przedmiot opracowania

Przedmiotem oceny zawartej w niniejszym opracowaniu są ustalenia projektu Planu Ogólnego Gminy Zaleszany, którego granice określa Uchwała Nr IX/69/2024 Rady Gminy w Zaleszanych z dnia 28 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy Zaleszany.

Opracowanie obejmuje obszar w granicach administracyjnych Gminy Zaleszany z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu.

1.3. Główne cele prognozy, zakres prognozy i jej powiązania z innymi dokumentami

Główne cele prognozy

Głównym celem *Prognozy* jest stwierdzenie czy i jakie przeobrażenia w środowisku nastąpią wraz z zagospodarowaniem terenu zgodnie z ustaleniami określonymi w *Planie*. Plan ogólny nie stanowi ostatecznego obrazu opisywanego obszaru a jedynie zestaw zasad w oparciu, o które możliwe jest dokonanie nowego zagospodarowania. Brak jest pewności, że *Plan* zostanie zrealizowany we wszystkich możliwych aspektach, niemniej należy przyjąć, że tak się stanie. W związku z tym podstawowym założeniem metodycznym jest przyjęcie, że na całym obszarze powstanie zagospodarowanie w wielkości i skali największej, jaką dopuszczają ustalenia dokumentu.

Celem prognozy jest poszukiwanie i wskazanie możliwości rozwiązań planistycznych najkorzystniejszych dla środowiska i zdrowia ludzi, poprzez:

- identyfikację i ocenę najbardziej prawdopodobnych wpływów na komponenty środowiska określonego obszaru, jakie może wywołać realizacja dyspozycji przestrzennych zawartych w ustaleniach *Planu*,
- dyskusję i współpracę autora prognozy z autorem *Planu* celem eliminacji rozwiązań i ustaleń niemożliwych do przyjęcia ze względu na ewentualne negatywne skutki dla środowiska lub zagrożenie dla zdrowia mieszkańców,
- poinformowanie podmiotów tj. wnioskodawców, społeczność lokalną i organ samorządu o skutkach wpływu ustaleń *Planu* na środowisko przyrodnicze.

Zakres prognozy

Niniejsza *Prognoza* spełnia wymagania ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w *Prognozie* został uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (pismo znak: WOOŚ.411.1.177.2024.AB.4 z 8 stycznia 2025 r.) oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli.

Powiązania prognozy z innymi dokumentami

Przy sporządzeniu niniejszego opracowania wykorzystano w szczególności:

- Projekt Planu Ogólnego Gminy Zaleszany – 2026,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Zaleszany, M. Pyra, Zaleszany 2024,
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Zaleszany, AT Group S.A., 2015,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zaleszany na lata 2022 - 2025 z perspektywą do roku 2029 stanowiący załącznik do Uchwały Nr L/619/2022 Rady Gminy w Zaleszanych z dnia 20 grudnia 2022 r.,
- Raport o stanie Gminy Zaleszany za rok 2025,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stanowiący załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300),
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2025, GIOŚ RWMŚ w Rzeszowie, 2026,

- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2013,
- informacje i materiały uzyskane w Urzędzie Gminy Zaleszany,

oraz materiały pomocnicze i uzupełniające wyszczególnione w rozdziale 13. *Wykaz wykorzystanych materiałów.*

1.4. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodami: indukcyjno-opisową, analogii środowiskowych oraz analiz kartograficznych. Prace nad opracowaniem niniejszego dokumentu obejmowały dwa zasadnicze etapy: terenowy i kameralny. Podczas wizji terenu oceniony został stan zagospodarowania terenu oraz stopień jego zachowania lub degradacji. Następnie przystąpiono do prac kameralnych, polegający na porównaniu wyników uzyskanych w terenie z istniejącą dokumentacją. W ten sposób sporządzona została kompleksowa ocena sposobów użytkowania poszczególnych terenów, aktualnego stanu środowiska oraz jego podatności na degradację. W kolejnym etapie stosując metodę analogii środowiskowej, odniesiono się do Planu, a zwłaszcza wyznaczonych stref planistycznych, w kontekście ich położenia w stosunku do terenów prawnie chronionych, potencjalnych zagrożeń dla tych terenów i środowiska, terenów bezpośrednio objętych zmianą i przyjętych założeń ochrony środowiska.

Wpływ przeznaczenia terenów wynikających z wyznaczonych stref planistycznych na stan środowiska i zagrożenie dla obszarów chronionych przeanalizowano zgodnie z wymaganiami ustawowymi w kategoriach oddziaływań, bezpośrednich, pośrednich i wtórnych, skumulowanych, krótko-, średnio- i długoterminowych, stałych i chwilowych oraz pozytywnych i negatywnych na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. Wynikiem przedstawionej analizy są rozwiązania mające na celu zminimalizowanie potencjalnie negatywnych oddziaływań ustaleń *Planu* na środowisko przyrodnicze.

Podstawowym materiałem do sporządzenia prognozy jest projekt Planu Ogólnego Gminy Zaleszany oraz materiały wymienione w rozdziale 13.

Należy podkreślić, że plan ogólny nie określa konkretnych ram czasowych lub rozwiązań technologicznych związanych z realizacją jego założeń, w związku z tym niniejsza Prognoza ma charakter jakościowy a nie ilościowy.

2. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Główne cele projektowanego dokumentu

Plan ogólny gminy jest nowym aktem prawnym wprowadzonym ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1688). Zgodnie z nowelizacją ustawy z dniem 1 lipca 2026 r. z mocy ustawy, przestaną obowiązywać w polskim systemie planowania przestrzennego studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy natomiast w ich miejsce wprowadzone zostają plany ogólne gminy. Plan ogólny gminy będzie aktem prawa miejscowego. Jego ustalenia będzie uwzględniać się przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będzie stanowić podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Biorąc pod uwagę tak istotną zmianę w systemie planowania przestrzennego brak planu ogólnego może spowodować paraliż rozwoju funkcjonalno – przestrzennego gminy, m. in. poprzez brak możliwości sporządzania nowych planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

W planie ogólnym określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne i dodatkowo można określić jeszcze obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej.

Ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności (art. 13b):

- 1) politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego;
- 2) ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa;
- 3) znajdujące się na obszarze gminy:
 - a) formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
 - b) obszary szczególnego zagrożenia powodzią, wały przeciwpowodziowe oraz pasy o szerokości 50 m od stopy wału,
 - c) obszary gruntów zmeliorowanych,
 - d) tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy,
 - e) strefy ochronne ujęć wody,
 - f) obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
 - g) tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
 - h) udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
 - i) obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,
 - j) zabytki objęte formami ochrony, o których mowa w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840 oraz z 2023 r. poz. 951, 1688 i 1904), lub ujęte w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków oraz dobra kultury współczesnej,
 - k) obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne,
 - l) tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
 - m) obszary ograniczonego użytkowania,
 - n) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
 - o) obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
 - p) obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
 - q) grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III oraz grunty leśne,
 - r) zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
 - s) obszary pasa nadbrzeżnego, w tym w szczególności pasa technicznego;
- 4) rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu;

- 5) rekomendacje i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe;
- 6) opracowanie ekofizjograficzne w zakresie wymagań, o których mowa w art. 72 ust. 1-3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;
- 7) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie.

Zgodnie z ustawą obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na następujące strefy planistyczne:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
- 4) strefa usługowa;
- 5) strefa gospodarcza;
- 6) strefa produkcji rolniczej;
- 7) strefa infrastrukturalna;
- 8) strefa zieleni i rekreacji;
- 9) strefa cmentarzy;
- 10) strefa górnictwa;
- 11) strefa otwarta;
- 12) strefa komunikacyjna.

W gminnym katalogu stref planistycznych określa się profil funkcjonalny stref planistycznych, ponadto dla wybranych stref określa się wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz wartości minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Wraz z projektem planu ogólnego sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej.

Część tekstowa uzasadnienia planu ogólnego zawiera wyjaśnienie:

- 1) przyczyn wyznaczenia stref planistycznych w granicach określonych w planie ogólnym, w tym przedstawienie obliczeń potwierdzających spełnienie warunku, o którym mowa w art. 13d ust. 1 albo 3;
- 2) przyczyn wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy lub obszaru zabudowy śródmiejskiej w granicach określonych w planie ogólnym - w przypadku ich wyznaczenia;
- 3) przyczyn ustalenia gminnych standardów urbanistycznych w zakresie określonym w planie ogólnym;
- 4) sposobu uwzględnienia uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, o których mowa w art. 13b.

Część graficzną uzasadnienia planu ogólnego stanowi prezentacja graficzna:

- 1) danych przestrzennych tworzonych dla planu ogólnego,
- 2) granic działek ewidencyjnych pochodzących z bazy danych,
- 3) obiektów przestrzennych.

2.2. Powiązania projektu z innymi dokumentami

Analizowany projekt Planu Ogólnego Gminy Zaleszany sporządzony został w powiązaniu z poniższymi dokumentami:

- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Zaleszany, M. Pyra, Zaleszany 2024,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zaleszany zatwierdzony uchwałą Nr VI/106/2019 Rady Gminy w Zaleszanach z dnia 29 kwietnia 2019 r.
- Strategia Rozwoju Gminy Zaleszany na lata 2016 - 2025, załącznik do Uchwały Nr XVI/176/2016 Rady Gminy w Zaleszanach z dnia 26 lutego 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Zaleszany na lata 2016-2025.
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, Załącznik nr 1 do uchwały Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarp. z dnia 18 września 2018 r., poz. 3937),
- Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackiego 2030, Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 198/4049/20 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 14 września 2020 r.,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2013,
- informacje i materiały uzyskane w Urzędzie Gminy Zaleszany.

2.3. Informacje o zawartości projektowanego dokumentu

W Planie Ogólnym Gminy Zaleszany, na podstawie art. 13c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wyznaczono następujące strefy planistyczne:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
- 4) strefa usługowa;
- 5) strefa gospodarcza;
- 6) strefa produkcji rolniczej;
- 7) strefa infrastrukturalna;
- 8) strefa zieleni i rekreacji;
- 9) strefa cmentarzy;
- 10) strefa górnictwa;
- 11) strefa otwarta;
- 12) strefa komunikacyjna.

3. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w celu oceny aktualności planu ogólnego i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania, z uwzględnieniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, oraz wniosków w sprawie sporządzenia lub zmiany planu miejscowego lub planu ogólnego.

Realizacja ustaleń Planu Ogólnego Gminy Zaleszany, po jego uchwaleniu, będzie odbywała się poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a następnie poprzez m. in. pozwolenia na budowę. Zatem analiza skutków realizacji ustaleń przedmiotowego projektu planu ogólnego nastąpi najpierw na etapie sporządzania planów miejscowych, a następnie na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Do metod analizy skutków realizacji postanowień *Planu* możliwych do wykorzystania należą:

- a) analiza struktury wydatków na inwestycje w gminie według źródła ich finansowania na inwestycje komunalne i inwestycje związane z ochroną środowiska,
- b) ocena oddziaływania na środowisko przewidywanych działań,
- c) analiza i ocena stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, a także innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji, np.:
 - ocenie jakości powietrza i stanu sanitarnego,
 - ocenie jakości wód podziemnych,
 - ocena jakości gleb,
 - ocenie warunków i jakości klimatu akustycznego,
 - ocenie gospodarki odpadami,

wykonywane raz w roku.

Monitorowanie i ocena realizacji planowanej zabudowy wymaga określenia podstawowych grup wskaźników. Mogą być one sporządzane w kategoriach dotyczących presji na środowisko, emisji i imisji do powietrza, ładów przestrzennego. Proponuje się następujące grupy wskaźników służących analizie jakości środowiska:

- jakość wody w sieci wodociągowej (klasa),
- jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- ilość ścieków odprowadzanych z analizowanego obszaru,
- jakość gleb,
- jakość (zanieczyszczenie) powietrza,
- udział instalacji ogrzewanych w oparciu o paliwa ekologiczne lub odnawialne źródła energii w ogólnym wytwarzaniu energii (%),
- gospodarowanie odpadami - poziom odzysku odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do całkowitej ilości tych odpadów zawartych w odpadach komunalnych (%),
- udział poszczególnych form użytkowania gruntu w stosunku do całkowitej powierzchni analizowanego obszaru (%),

- jakość klimatu akustycznego (dB).

Zgodnie z art. 25 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., w celu uniknięcia powielania monitorowania w myśl zasady Dyrektywy 2001/42/WE w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko wpływ ustaleń tego projektu na środowisko przyrodnicze w zakresie jakości poszczególnych elementów przyrodniczych i komponentów środowiska, dotrzymywaniu standardów jego jakości, występowania obszarów przekroczeń, występujących zmian jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian kontrolowane są w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyniki prowadzonego monitoringu prezentowane są corocznie w Raportach o stanie środowiska województwa, wydawanych w formie ogólnodostępnej publikacji.

Istnieje szereg instytucji, które zajmują się badaniem poszczególnych elementów środowiska oraz zmian w nim zachodzących. Są to m.in.: zarząd dróg, starostwo powiatowe, Lasy Państwowe, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej i inne.

Źródłami danych mogą też być: Wojewódzka Baza Danych (prowadzona przez Marszałka Województwa), źródła administracyjne wynikające z obowiązków sprawozdawczych lub zapisów ustawowych (decyzje, zezwolenia, pozwolenia), badania statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego.

Szczegółowy zakres obowiązków i problematyka badań zostanie określona na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

4. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Gmina Zaleszany znajduje się w południowo – wschodniej części Polski z dala od granic państwowych (ok. 110 km), a *Plan* nie wprowadza funkcji czy działalności emitującej szkodliwe substancje do gruntu, wód czy atmosfery oraz funkcji zmieniających warunki siedliskowe i gruntowo-wodne na tak dużą skalę. W związku z tym nie prognozuje się dalekosiężnych (sięgających poza granice kraju) transgranicznych oddziaływań na środowisko.

5. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

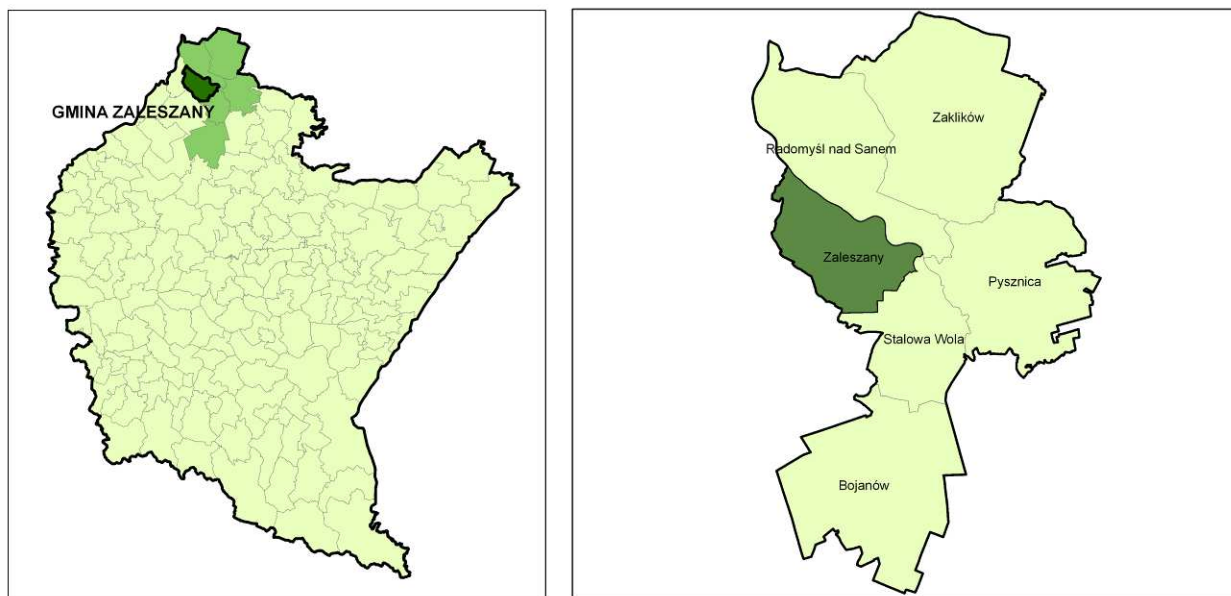
5.1. Istniejący stan środowiska

5.1.1. Położenie

Gmina Zaleszany to gmina wiejska położona w północnej części województwa podkarpackiego, w powiecie stalowowolskim. Odległość miejscowości Zaleszany od stolicy województwa – Rzeszowa – wynosi ok. 80 km, od najbliższego miasta – Stalowej Woli – wynosi ok. 11 km.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski obszar gminy Zaleszany leży w prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51), podprowincja Północne Podkarpacie (512), makroregion Kotlina Sandomierska (512.4-5), w obrębie mezoregionów: Równina Tarnobrzeska (512.45) i Dolina Dolnego Sanu (512.46).

Gmina Zaleszany graniczy z następującymi gminami: Grębów i Gorzyce położonymi w powiecie tarnobrzeskim oraz z gminami Radomyśl nad Sanem i Miastem Stalowa Wola położonymi w powiecie stalowowolskim.

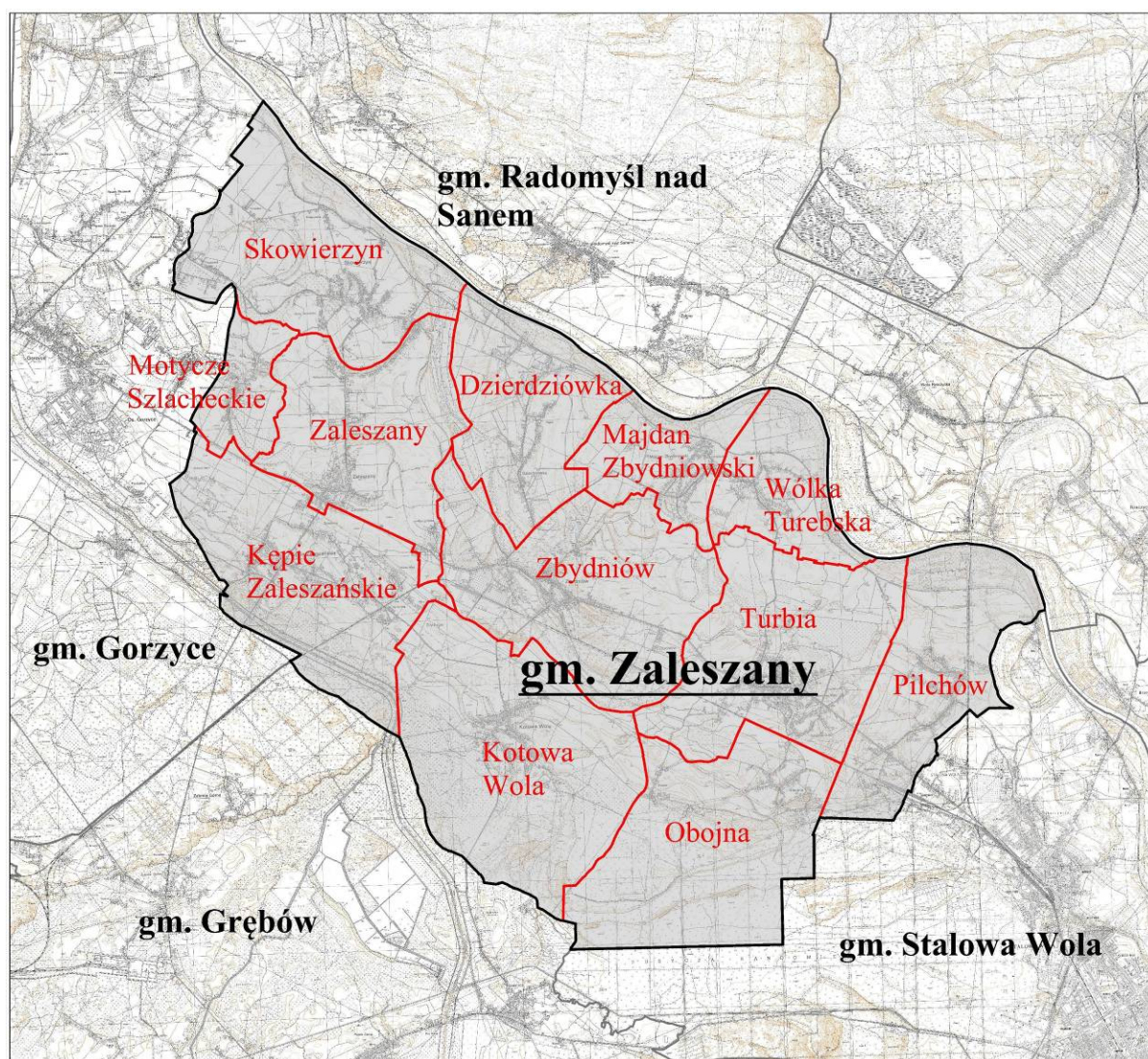
Rysunek 1. Położenie gminy Zaleszany na tle województwa i powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGIK

Gmina Zaleszany zajmuje obszar 87,2 km². W jej skład wchodzi 13 sołectw: Agatówka, Dzierdziówka, Kępie Zaleszańskie, Kotowa Wola, Majdan Zbydniowski, Motycze Szlacheckie, Obojna, Pilchów, Skowierzyn, Turbia, Wólka Turebska, Zaleszany i Zbydniów. Powierzchnia gminy stanowi 0,49% powierzchni województwa podkarpackiego oraz 10,48% powierzchni powiatu stalowowolskiego. Największą część gminy zajmuje sołectwo Kotowa Wola – 11,53 km².

Na terenie gminy oraz w jej bliskim sąsiedztwie krzyżują się ważne szlaki komunikacyjne – droga krajowa nr 77 oraz drogi wojewódzkie nr 855 i 856. Ponadto przez teren gminy przebiegają linie kolejowe: nr 68 relacji Lublin – Przeworsk oraz nr 74 relacji Sobów – Stalowa Wola Rozwadów.

Na koniec 2025 roku gminę Zaleszany zamieszkiwało 10 855 osób zameldowanych na pobyt stały.

Rysunek 2. Podział ewidencyjny gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych <https://mapy.geoportal.gov.pl>

5.1.2. Powierzchnia ziemi

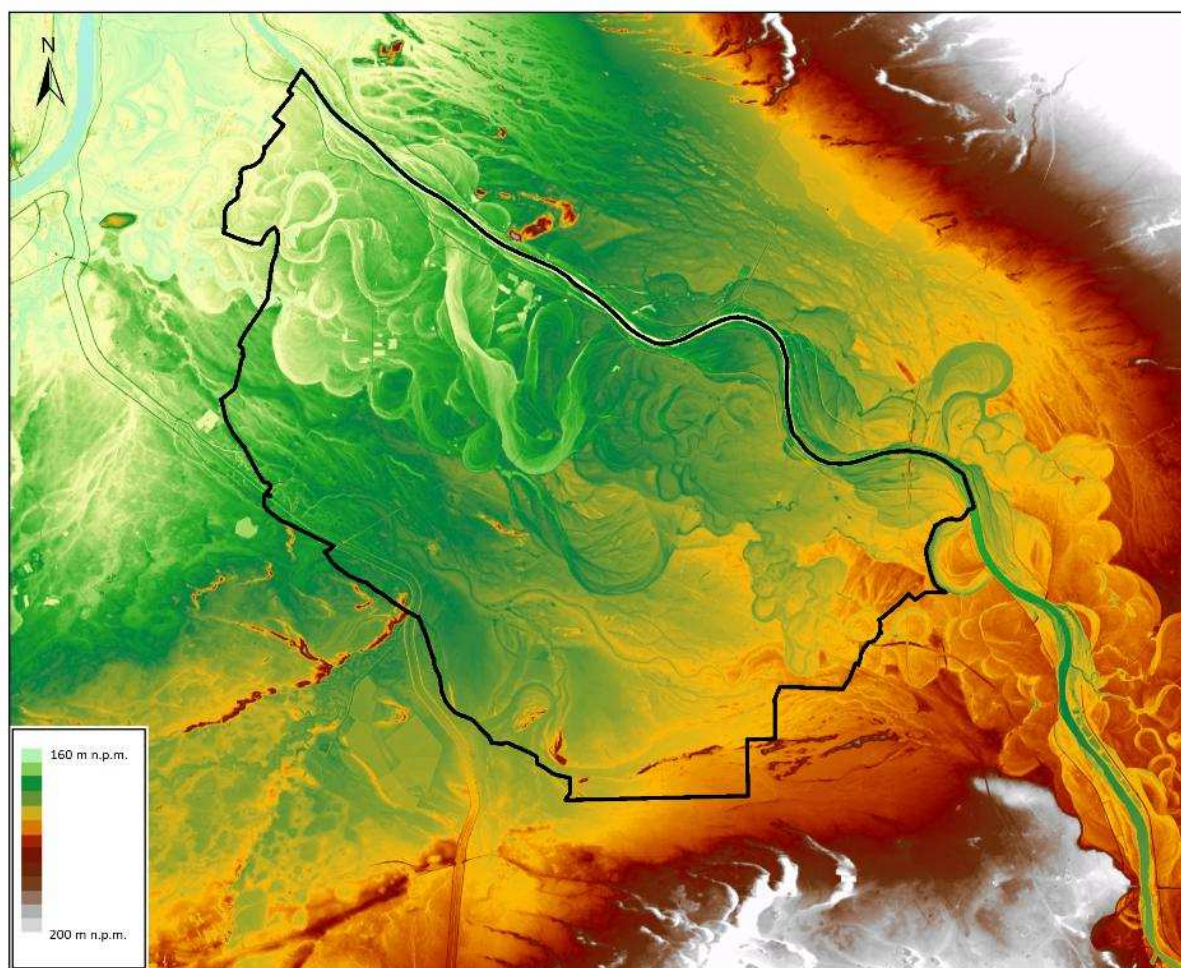
Zgodnie z regionalizacją fizyczno – geograficzną J. Kondrackiego gmina Zaleszany położona jest w obrębie makroregionu Kotlina Sandomierska (512.4-5) w skład którego wchodzi mezoregiony: Dolina Dolnego Sanu - 512.46 (północna część gminy) oraz Równina Tarnobrzewska - 512.45.

Gmina Zaleszany położona jest na terenach zalewowych rzek Sanu i Łęgu. Teren ten charakteryzuje się niewielkimi spadkami poprzecznymi i podłużnymi, charakterystycznymi dla terenów zalewowych oraz występowaniem dużej ilości starorzeczy, zakoli, naturalnych zbiorników wodnych.

Na przestrzeni lat koryto Sanu i jego dopływów uległo znacznym przemieszczeniom. Obecny teren gminy Zaleszany stanowił niegdyś terasę zalewową Sanu, który ze względu na brak właściwych umocnień brzegowych, niejednokrotnie rozlewał się bezwładnie na terenie gminy, osiągając nawet 250 m szerokości. Pozostałością dawnego biegu rzeki są liczne starorzecza, nad którymi ulokowały się osady nadrzeczne: Zaleszany, Motycze Szlachecki, Skowierzyn, Zbydniów, Majdan Zbydniowski, Wólka Turebska, Dzierdziówka.

Na terenie gminy Zaleszany występują następujące formy morfologiczne:

- terasa nadzalewowa – jest to rozległy, płaski obszar, o morfologii zatartej eolicznie, wznoszący się na wysokość 143,0-150,0m n.p.m. Wysokości względne nie przekraczają kilku metrów, a spadki terenu 5%. W obrębie terasy znajduje się kilka niewielkich kulminacji, będących fragmentami rozmytych wydmy. Występuje tu również szereg rozległych, podmokłych zagłębień o głębokości 1,0-3,0m.
- terasa zalewowa – obejmuje tereny najniżej położone w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki San. Jest to płaska forma o małych nachyleniach od 0-2%. W jej obrębie znajduje się duża ilość terenów podmokłych i zagłębień wypełnionych wodą oraz fragmenty zakoli i starorzeczy.
- doliny boczne – Łęgu, Starego Sanu, Osy i innych niewielkich cieków stanowią formy erozyjne, nieckowate o łagodnie nachylonych zboczach i płaskich dnach.
- starorzecza – to formy zagłębień o kształcie najczęściej kolistym, powstałych w efekcie meandrowania rzeki San, gdzie stale lub okresowo występuje woda.
- wydmy – stanowią niewielkich rozmiarów formy rozmyte, najczęściej zalesione, o spadkach nie przekraczających 5%, występują w południowej części gminy.

Rysunek 3. Rzeźba terenu gminy Zaleszany (Numeryczny Model Terenu)

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.geoportal.gov.pl/>

5.1.3. Budowa geologiczna i surowce mineralne

Obszar gminy Zaleszany położony jest w północno-wschodniej części Kotliny Sandomierskiej w widłach Wisły i Sanu. Pod względem geologicznym jest to obszar akumulacji rzecznej czwartorzędu (plejstocen-holocen). Obszar ten jako skrawek Kotliny Sandomierskiej podlegał w minionych epokach podobnym czynnikom fizjogeograficznym jak te, które wpłynęły na ukształtowanie całego Zapadliska Przedkarpackiego podczas okresu poligocenu (trzeciorzęd). W miocenie obszar gminy Zaleszany był miejscem kilkakrotnych zalewów morskich. Najstarsze osady morskie miocenu stwierdzono w okolicach Sandomierza, gdzie wykształcone są w postaci łańcuchów leżących bezpośrednio na karbonie.

Pod koniec miocenu, pod wpływem ruchów dźwigających jakie nastąpiły w Karpatach, morze zajmujące zapadlisko zostało „zepchnięte” bardziej ku północy. Później nastąpiła jego ponowna transgresja. Z czasem zbiornik ten zaczął ulegać wysłodzeniu i utworzyły się w nim osady piaszczyste. W ukształtowaniu krajobrazu gminy Zaleszany dużą rolę odegrało zlodowacenie środkowopolskie i północne. Utwory zlodowacenia środkowopolskiego przeważają w zachodniej części obszaru. W okresie tym powstały lessy, gliny zwałowe, miejscami piaski z głazami akumulacji denno-lodowcowej. Utwory zlodowacenia północnopolskiego występują w widłach Wisły i Sanu. Do nich należą: piaski, miejscami ze żwirami akumulacji rzecznej, lessy spłaszczone i gliny lessowate. W holocenie, wzdłuż rzek wykształciły się mady, łąki, piaski miejscami ze żwirami akumulacji rzecznej i jeziornej, a także piaski wydymowe.

Duże znaczenie dla ukształtowania terenu miał także San z dopływami oraz Łęg. Rzeki te do połowy XIX w. pozbawione były obwałowań, zlebiać dowolne, zmieniające się w czasie koryta i odnogi. Ich częste wylewy przyczyniły się do znacznego zabagnienia terenów. Ślady tych starorzeczy rozgraniczają terasy deluwialne od rędzinnej. Różnice występujące pomiędzy tymi sferami dotyczą nie tylko odmiennych typów genetycznych gleb, ale także poziomów i form ukształtowania terenu. Terasa rędzinna wznosi się ok. 3-4 m ponad poziom Sanu, z kolei terasa deluwialna - od 3 m do nawet 20 m. Ukształtowanie terasy rędzinnej jest równinne, porośnięte jedynie bruzdami starorzeczy, formę deluwialną charakteryzują z kolei piaszczyste wzniesienia i moczarowate zakłębienia, będące pozostałościami rozległych bagnisk oraz jezior z okresu międzylodowcowego.

Gmina Zaleszany jest dość zasobna w surowce mineralne. Zgodnie z rejestrem udokumentowanych złóż kopalin Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie gminy występują złoża kopalin, które przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 1. Złoża kopalin na terenie gminy Zaleszany (stan na 31.12.2025, PIG – Midas).

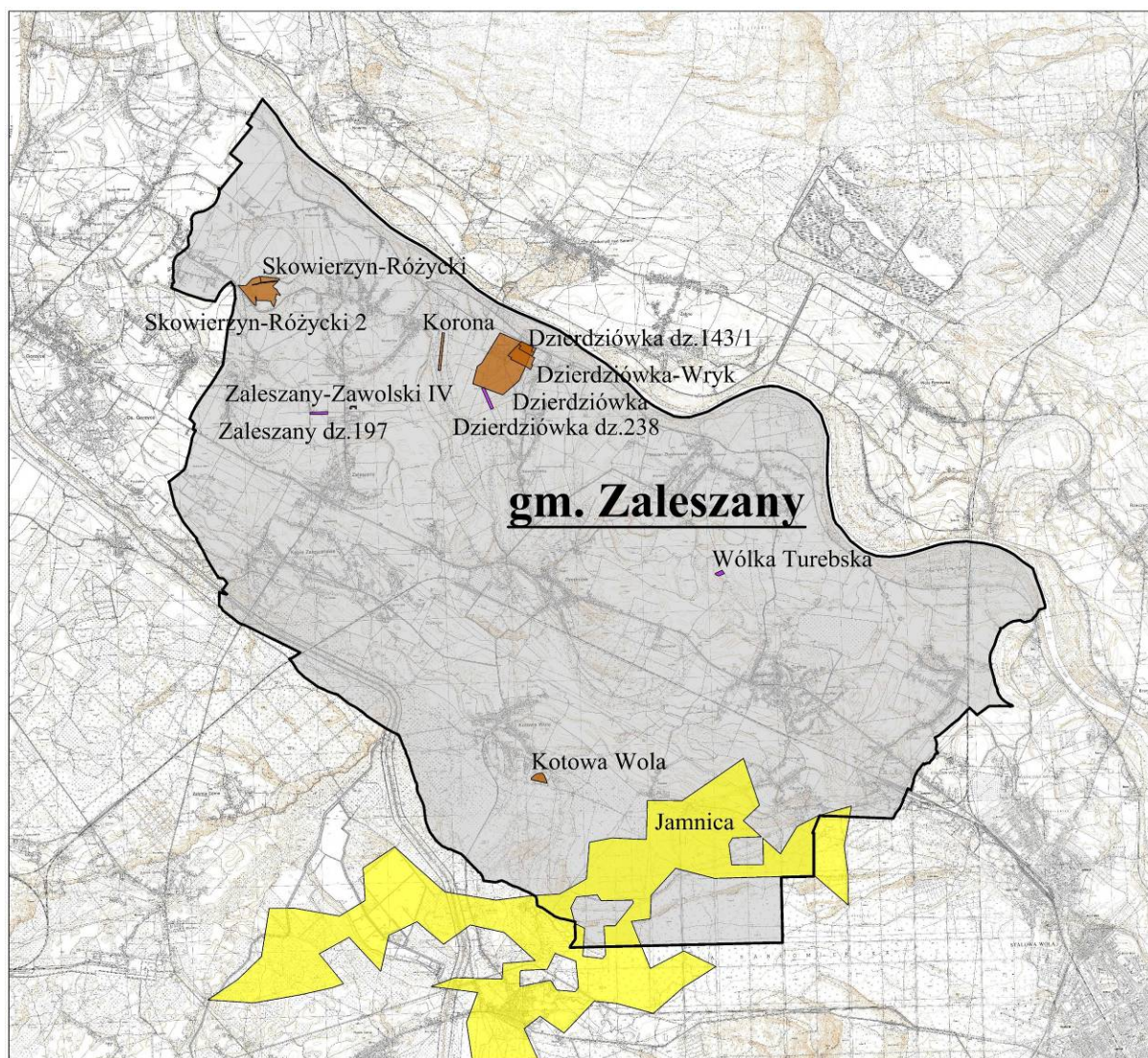
L.p.	Nazwa złoża	Id złoża	Typ surowca	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
1.	Jamnica	SR65	siarka	1 309,6462	[P] złożo rozpoznane wstępnie
2.	Wólka Turebska	IB6299	surowce ilaste ceramiki budowlanej	0,6500	[R] złożo rozpoznane szczegółowo
3.	Dzierdziówka	KN1695	piaski i żwiry	50,7520	[P] złożo rozpoznane wstępnie
4.	Skowierzyn-Różycki 2	KN13944	piaski i żwiry	15,0820	[T] złożo eksploatowane

					okresowo
5.	Zaleszany-Zawolski IV	IB12011	surowce ilaste ceramiki budowlanej	0,2527	[R] złoża rozpoznane szczegółowo
6.	Skowierzyn-Różycki	KN13650	piaski i żwiry	1,7470	[Z] eksploatacja złoża zaniechana
7.	Kotowa Wola	KN20844	piaski i żwiry	2,2830	[T] złoża eksploatowane okresowo
8.	Dzierdziówka	KN6843	piaski i żwiry	2,4000	[Z] eksploatacja złoża zaniechana
9.	Zaleszany dz. 197	IB9574	surowce ilaste ceramiki budowlanej	0,9989	[Z] eksploatacja złoża zaniechana
10.	Korona	KN15385	piaski i żwiry	1,9900	[R] złoża rozpoznane szczegółowo
11.	Dzierdziówka - Wryk	KN21243	piaski i żwiry	10,1759	[R] złoża rozpoznane szczegółowo
12.	Dzierdziówka dz. 238	IB6730	surowce ilaste ceramiki budowlanej	1,5180	[R] złoża rozpoznane szczegółowo

Zgodnie z rejestrem prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny, na terenie Gminy Zaleszany znajdują się następujące tereny górnicze i obszary górnicze:

- „Skowierzyn-Różycki 6” – ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 31 października 2019 r., znak: OS-IV.7422.43.2019.TG. Granice obszaru i terenu górniczego pokrywają się ze sobą,
- „Kotowa Wola” – ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 28 marca 2023 r., znak: OS-IV.7422.49.2022.TG. Granice obszaru i terenu górniczego pokrywają się ze sobą,
- „Dzierdziówka-Wryk” – ustanowiony decyzją Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 30 czerwca 2025 r., znak: OS-IV.7422.02.2025.WZ. Granice obszaru i terenu górniczego pokrywają się ze sobą,

Dla przedmiotowych obszarów górniczych nie wyznaczono filarów ochronnych.

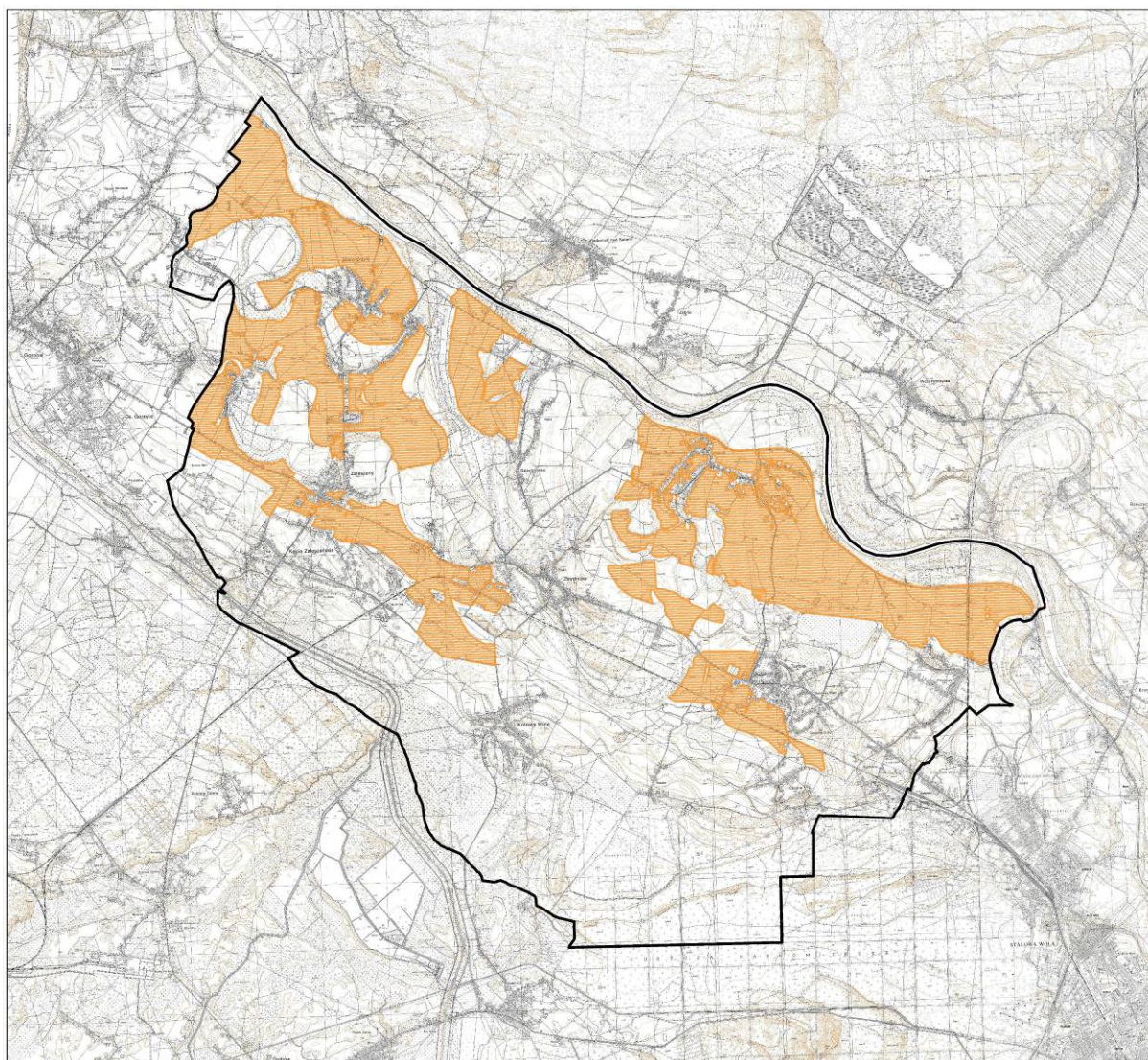

Rysunek 4. Złoża surowców mineralnych na terenie gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoportal.pgi.gov.pl/>

5.1.4. Gleby

W związku z genetycznie odmiennymi środowiskami, aluwialnymi i deluwialnymi, zróżnicowanie poszczególnych typów gleb na terenie gminy Zaleszany przybiera stosunkowo ostre granice. Na terasie rędzinnej, która zajmuje prawie 30% powierzchni gminy, zalegają mady i gleby stosunkowo błotne, na terasie deluwialnej zaś gleby bielcowe i bagienne. Wzdłuż brzegu Sanu ciągnie się terasa łęgowa stanowiąca teren wylewowy. Doliny dopływów Sanu zalegają piaski aluwialne, a obszary starorzeczy w okolicy Zbydniowa i Zaleszan składają się ze zbielcowanych gleb darniowych wytworzonych z ilów i glin. Na obszarze gminy wśród gleb przeważają gleby średnie należące do klasy III a, III b, IV a. Gleby te stanowią około 74 % ogólnej powierzchni gminy. W tabeli poniżej przedstawiono charakterystykę gleb występujących w poszczególnych miejscowościach gminy Zaleszany. Natomiast na rysunku przedstawiono z kolei przestrzenne rozmieszczenie gleb organicznych (mułowych, torfowych i murszowatych) oraz gleb klas bonitacyjnych I-III.

Rysunek 5. Gleby chronione (klasy I-III) na terenie gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej dla gminy Zaleszany

Tabela 2. Charakterystyka gleb występujących w gminie Zaleszany

Miejscowość	Charakterystyka gleb
Dzierdziówka	Na 95% powierzchni terenu wsi występują mady. Są to gleby próchniczne o korzystnych właściwościach fizycznych. Gleby te zalicza się do kompleksów przydatności rolniczej: pszennego bardzo dobrego (1), pszennego dobrego (2) i żytniego bardzo dobrego (4) oraz użytków zielonych średnich (2z). Poziom wody gruntowej znajduje się na głębokości 4-8 m (miejscami zaledwie 0,5-2 m).

Kępie Zaleszańskie	Gleby na terenie wsi wykazują duże zróżnicowanie. Występują tu gleby należące do kompleksów przydatności rolniczej: pszennego dobrego (2), żytniego bardzo dobrego (4), żytniego dobrego (5) i żytniego słabego (6). Są to w większości gleby brunatne wytworzone z glin i piasków gliniastych. W obniżeniach terenu, w zlewni potoku Osa, występują mady. Wody gruntowe występują na głębokości 3-5 m (obniżeniach 0,5-2 m).
Kotowa Wola	W północno-zachodniej części wsi występują gleby gliniaste, brunatne, zaliczane do kompleksu przydatności rolniczej pszennego dobrego (2). W pozostałej części wsi przeważają gleby wytworzone z piasków, należące do kompleksów żytniego dobrego (5) i żytniego słabego (6). Woda gruntowa znajduje się na głębokości 1,5-5 m (w obniżeniach 0,5-1 m).
Majdan Zbydniowski	Na większości obszaru wsi występują gleby wytworzone z utworów pyłowych. Są to gleby kompleksów przydatności rolniczej: pszennego bardzo dobrego (1), pszennego dobrego (2), żytniego bardzo dobrego (4), żytniego dobrego (5) i żytniego słabego (6). Poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości 2-5 m.
Motycze Szlacheckie	Na terenie wsi występują gleby pochodzenia aluwialnego - mady, o składzie mechanicznym pyłów, glin i iłów. Grunty orne tworzą w większości kompleks przydatności rolniczej pszenno dobry (2) - 95% gruntów ornych i użytków zielonych średnich (2z). Przeważają grunty III klasy bonitacyjnej z niewielką ilością II i IV klasy. Poziom wody gruntowej występuje na głębokości od 0,4 m do 2 m.
Obojna	Na przeważającym obszarze wsi materiałem glebotwórczym są piaski słabo gliniaste i gliniaste w większości pylaste, wodnego pochodzenia (starych tarasów akumulacyjnych). Przeważają gleby żytnio-ziemniaczane dobre i słabe zaliczane do kompleksów przydatności rolniczej: żytniego dobrego (5) i żytniego słabego (6). Stanowią one 66% powierzchni gruntów ornych w całej miejscowości. Poziom wód gruntowych jest zróżnicowany i występuje na głębokości od 1 do 6 m.
Pilchów	W północnej części wsi, w dolinie Sanu występują utwory aluwialne na terasach akumulacyjnych, na których wykształciły się mady. Są to najlepsze gleby na terenie wsi, należące do kompleksu przydatności rolniczej pszennego bardzo dobrego (1) i pszennego dobrego (2). Na pozostałym terenie dominują gleby wytworzone z piasków zaliczane do kompleksów: żytniego dobrego (5), żytniego słabego (6) i żytniego bardzo słabego (7). Poziom wód gruntowych w części północnej wsi występuje na głębokości 0,5-2 m i zależy od poziomu wody w rzece San. W części południowej poziom wód gruntowych występuje na głębokości od 1,5 do 6 m.

Skowierzyn	Na terenie wsi występują gleby pochodzenia aluwialnego – mady. W większości są to grunty II i III klasy bonitacyjnej, zaliczone do kompleksu przydatności rolniczej: pszenne bardzo dobre (1), pszenne dobre (2) i żytnie bardzo dobre (4). Poziom wody gruntowej znajduje się na głębokości 2-5 m.
Turbia	Gleby na terenie wsi wykazują duże zróżnicowanie. W jej północnej części, w dolinie rzeki San, występują mady wykształcone na terenach akumulacyjnych. Są to najlepsze gleby tworzące kompleksy przydatności rolniczej: pszenne bardzo dobre (1), pszenne dobre (2) i żytnie bardzo dobre (4). W pozostałej części występują piaski gliniaste, będące utworami starych terasów akumulacyjnych. Poziom wód gruntowych występuje na głębokości od 0,5 do 2 m (na wyższych terasach od 1,5 do 4 m).
Wólka Turebska	Na większości obszaru wsi występują mady brunatne wykształcone z pyłów, ilów i gliny. Są to gleby zaliczane głównie do kompleksów przydatności rolniczej: pszenne bardzo dobre (1), pszenne dobre (2), żytnie bardzo dobre (4) i żytnie dobre (5). Poziom wód gruntowych znajduje się na głębokości 0,5-3 m.
Zaleszany	W części północnej od strony wsi Skowierzyn występują mady, w pozostałej części wsi są to gleby starych terasów akumulacyjnych, wytworzone z piasków gliniastych i glin. W większości są to gleby III i IV klasy bonitacyjnej, które tworzą kompleks przydatności rolniczej: pszenne dobre (2) i żytnie bardzo dobre (4). Poziom wód gruntowych występuje na głębokości 3-8m.
Zbydniów	Na terenie wsi, w jej północnej części, występują mady wykształcone na terasach rzecznych. Są to z reguły gleby próchniczne, tworzące kompleks przydatności rolniczej pszenne dobre (2). Na pozostałej części wsi występują gleby wytworzone z utworów starych terasów akumulacyjnych (od glin i pyłów do piasków słabo gliniastych). Woda gruntowa znajduje się na głębokości 1,5-5 m.

5.1.5. Wody

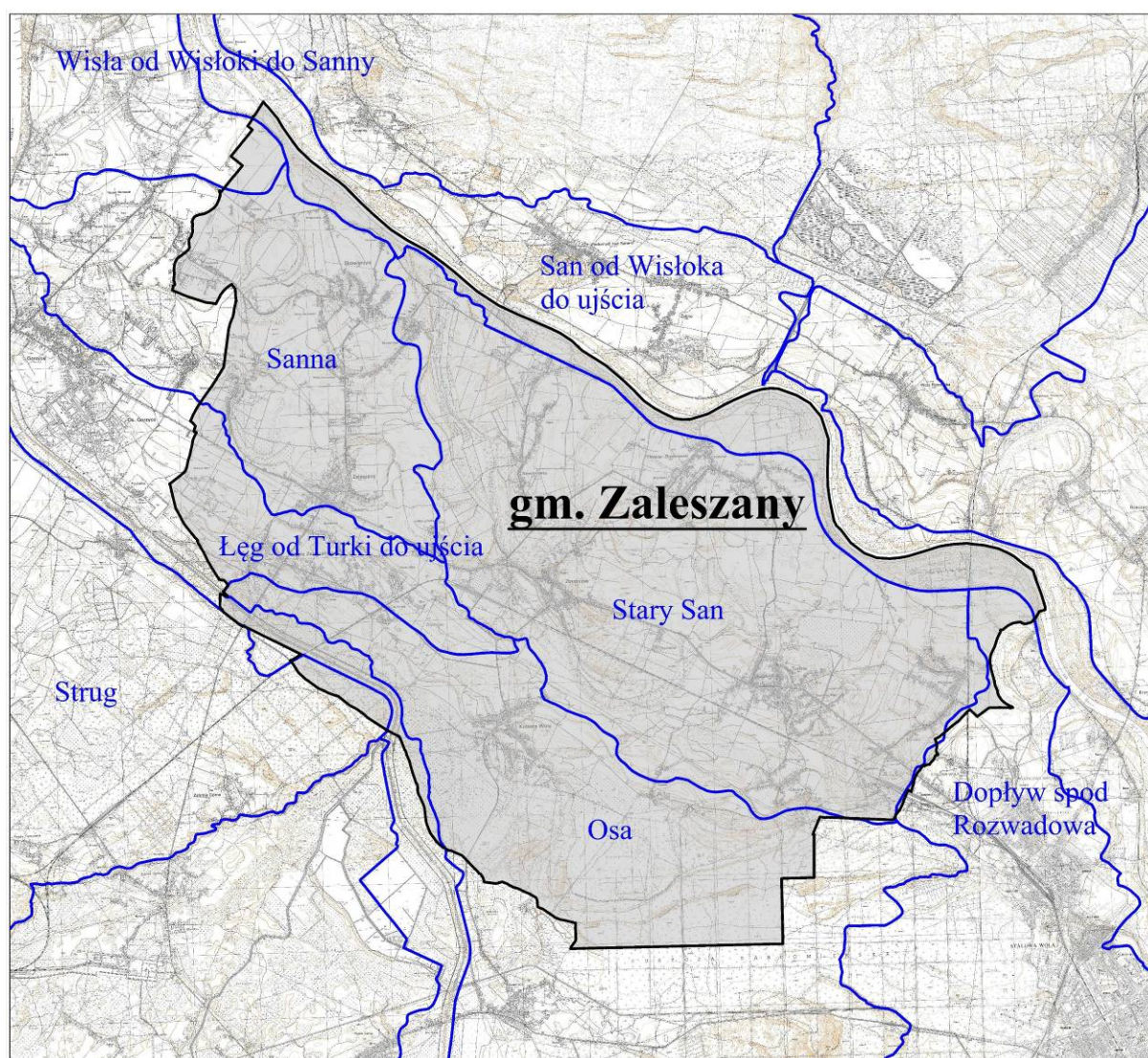
Wody powierzchniowe

Rzeka San, prawobrzeżny dopływ Wisły, stanowi północno-wschodnią granicę gminy Zaleszany i płynie wzdłuż niej na odcinku 16 km. Drugą ważną rzeką jest Łęg, prawobrzeżny dopływ Wisły, który z kolei płynie w jej zachodniej części. Teren gminy odwadniają ponadto inne mniejsze rzeki i potoki: Osa (dopływ Łęgu), Stary San (dopływ Sanu) i Sanna (dopływ Wisły). Na około 80% powierzchni gminy występuje wysoki poziom wód gruntowych, stąd znaczne obszary są podmokłe. Teren gminy jest porożcinany wieloma mniejszymi ciekami i rowami melioracyjnymi.

W rzece San największe przepływy notuje się: w zimowym półroczu hydrologicznym w kwietniu, w letnim w lipcu. W lipcu obserwuje się też najwyższe przepływy średnie miesięczne. Amplituda stanów wody w rzece San dochodzi do 8 m.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” gmina Zaleszany położona jest w obrębie kilku jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), są to:

- Dopływ spod Rozwadowa (RW20001022952),
- Łęg od Turki do ujścia (RW200011219899),
- Osa (RW200010219889),
- San od Wisłoka do ujścia (RW20001222999),
- Sanna (RW200010219896),
- Stary San (RW20001022992),
- Strug (RW2000102198929),
- Wisła od Wisłoki do Sanny (RW2000122319).

Rysunek 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych na terenie gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/>

Dla JCWP Dopływ spod Rozwadowa (RW20001022952) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – zły stan ekologiczny,
- stan chemiczny – poniżej dobrego,
- stan ogólny – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – nie,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (obszar Natura 2000 Puszcza Sandomierska, obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – nie,
- wyznaczone cele środowiskowe:
 - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO, MMI, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w), nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – nie,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – nie dotyczy,
- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – nie dotyczy,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – tak,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – Warunki naturalne będące trwałą przyczyną nieosiągnięcia celów środowiskowych, potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Dla JCWP Łęg od Turki do ujścia (RW200011219899) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny,

- stan chemiczny – poniżej dobrego,
- stan ogólny – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – nie,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (Sokołowsko-Wilczowolski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Puszcza Sandomierska, obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu, obszar Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej, 2x użytek ekologiczny),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – nie,
- wyznaczone cele środowiskowe:
 - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – tak,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.; substancje priorytetowe wprowadzone dyrektywą 2013/39/UE - do 2039 r.,
- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – dopływ z innej JCWP procesy biochemiczne procesy ekologiczne procesy fizykochemiczne procesy hydromorfologiczne zanieczyszczenia z przeszłości,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – tak,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Dla JCWP Osa (RW200010219889) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny,
- stan chemiczny – poniżej dobrego,
- stan ogólny – zły,

- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – nie,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (obszar Natura 2000 Puszcza Sandomierska, obszar Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – nie,
- wyznaczone cele środowiskowe:
 - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - dobry stan chemiczny,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – tak,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.,
- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – procesy biochemiczne procesy ekologiczne procesy fizykochemiczne procesy hydromorfologiczne,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – nie,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – nie dotyczy,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Dla JCWP San od Wisłoka do ujścia (RW20001222999) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny,
- stan chemiczny – poniżej dobrego,
- stan ogólny – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – nie,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (Park Krajobrazowy Lasy

Janowskie, Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Lasy Janowskie, obszar Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich, 2x użytek ekologiczny),

- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – tak (troć wędrowna),
- wyznaczone cele środowiskowe:
 - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego San w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego San w obrębie JCWP (dla troci wędrownej),
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),związki tributyllocyny(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – tak,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.,
- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – JCWP cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego, procesy biochemiczne procesy ekologiczne procesy fizykochemiczne procesy hydromorfologiczne,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – tak,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Dla JCWP Sanna (RW200010219896) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny,
- stan chemiczny – dobry,
- stan ogólny – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – tak,

- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – nie,
- wyznaczone cele środowiskowe:
 - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - dobry stan chemiczny,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – tak,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.; wskaźniki biologiczne-po 2027 r.,
- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – JCWP cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego, procesy biochemiczne procesy ekologiczne procesy fizykochemiczne procesy hydromorfologiczne,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – nie,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – nie dotyczy,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Dla JCWP Stary San (RW20001022992) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – słaby stan ekologiczny,
- stan chemiczny – brak możliwości klasyfikacji,
- stan ogólny – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – tak,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – nie,
- wyznaczone cele środowiskowe:

- umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - dobry stan chemiczny,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – nie,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – nie dotyczy,
- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – nie dotyczy,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – tak,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych oraz brak alternatyw dla pełnionych funkcji,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Dla JCWP Strug (RW2000102198929) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – zły stan ekologiczny,
- stan chemiczny – stan chemiczny poniżej dobrego,
- stan ogólny – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – tak,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (obszar Natura 2000 Puszcza Sandomierska, obszar Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – nie,
- wyznaczone cele środowiskowe:
 - dobry umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [MMI, EFI+PL/IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - dobry stan chemiczny,
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – tak,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.,

- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – JCWP cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego, procesy biochemiczne procesy ekologiczne procesy fizykochemiczne procesy hydromorfologiczne,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – tak,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych, wyjaśnienie braku alternatywnego sposobu zaspokojenia potrzeby społeczno-ekonomicznej,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Dla JCWP Wisła od Wisłoki do Sanny (RW2000122319) określono następujące parametry:

- status JCWP – naturalna część wód,
- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan/potencjał ekologiczny – umiarkowany stan ekologiczny,
- stan chemiczny – stan chemiczny poniżej dobrego,
- stan ogólny – zły,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona,
- JCWP przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – nie,
- JCWP przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych – nie,
- obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG – tak,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie – tak (rezerwat przyrody Wisła pod Zawichostem, rezerwat przyrody Wisła pod Zawichostem, rezerwat przyrody Wisła pod Zawichostem, Jeleniowski-Staszowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu, obszar Natura 2000 Tarnobrzaska Dolina Wisły, obszar Natura 2000 Góry Pieprzowe, obszar Natura 2000 Przełom Wisły w Małopolsce),
- obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym – tak (troć wędrowną),
- wyznaczone cele środowiskowe:
 - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IFPL, MMI, EFI+PL/IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Wisła w obrębie JCWP (dla jesiotra); zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych; zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Wisła w obrębie JCWP (dla troci wędrownej),
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,

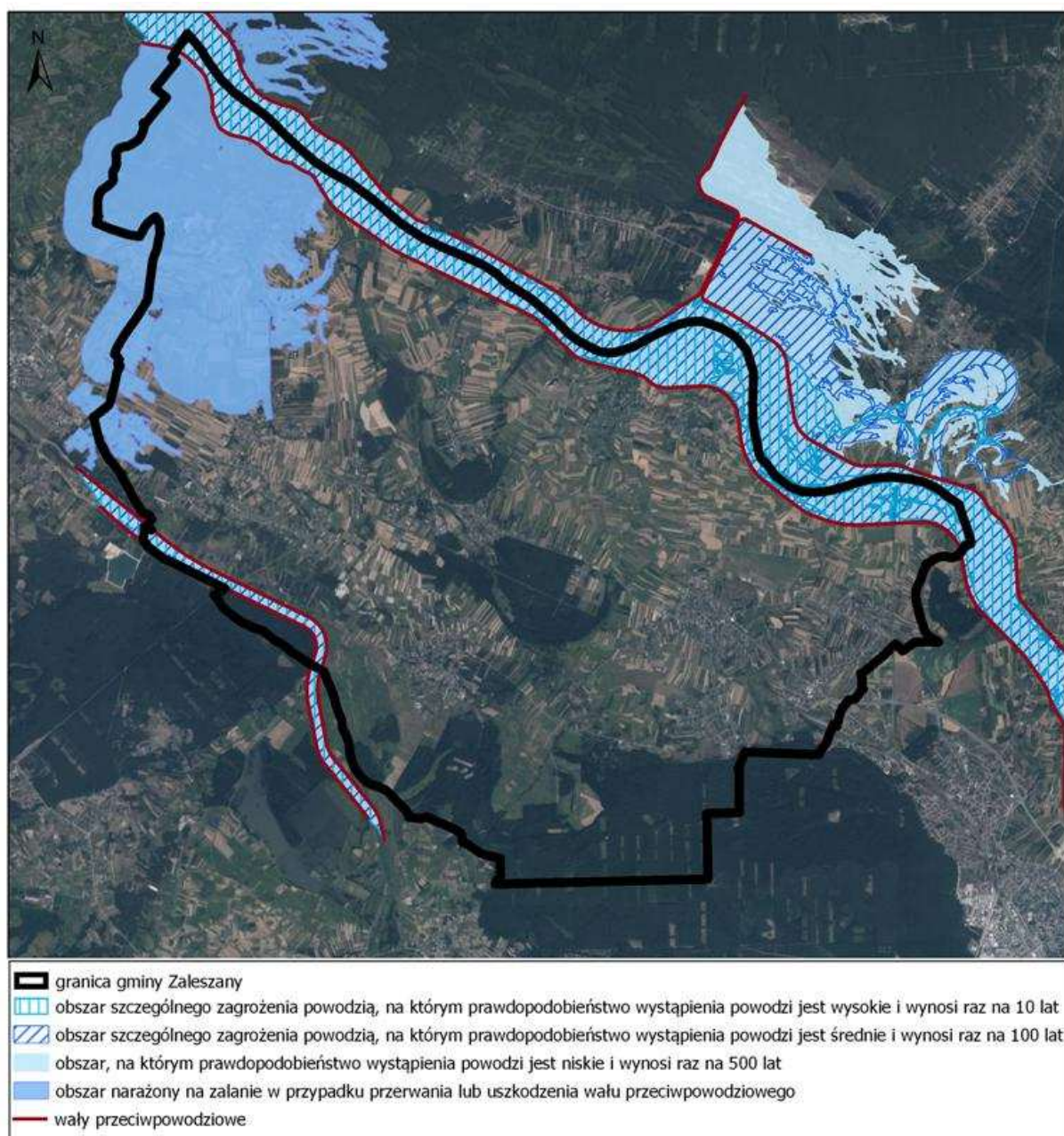
- odroczenie w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – tak,
- termin osiągnięcia celu środowiskowego – do 2027 r.,
- uzasadnienie odstępstwa czasowego (w trybie art. 4 ust. 4 RDW) – JCWP cechuje się naturalną podatnością na presję wskutek niekorzystnych wartości potencjału sorpcyjnego, procesy biochemiczne procesy ekologiczne procesy fizykochemiczne procesy hydromorfologiczne,
- ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego (odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – tak,
- uzasadnienie odstępstwa polegającego na złagodzeniu celów środowiskowych (w trybie art. 4 ust. 5 RDW) – potrzeba społeczno-ekonomiczna zaspokajana przez źródło presji antropogenicznej determinującej na stan wód w stopniu zagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych, wyjaśnienie braku alternatywnego sposobu zaspokojenia potrzeby społeczno-ekonomicznej,
- czy w obrębie JCWP planowane są inwestycje spełniające przesłanki odstępstwa z art. 4 ust. 7 RDW (wg stanu na 2021 rok) – nie.

Na terenie gminy Zaleszany istnieje ryzyko wystąpienia powodzi, w przypadku zaistnienia niekorzystnych zjawisk hydrogeologicznych – powodzi opadowych i roztopowych czy powstania zatorów.

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego opracowanymi w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju” (ISOK) na terenie gminy występuje:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$),
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego,
- obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego.

Tereny te są w całości chronione wałami przeciwpowodziowymi głównego koryta Sanu oraz rzeki Łęg i są narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi w przypadku ich uszkodzenia, przelania się wody przez wały lub ich przesiąkania. Warunkiem uniknięcia ewentualnego zagrożenia powodzią jest utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych w należytych stanie technicznym, poprzez ich stałą modernizację celem eliminacji uszkodzeń i zniszczeń.

Rysunek 7. Strefy zagrożenia powodziowego na terenie gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.gov.pl/web/wody-polskie>

Wody podziemne

Warunki hydrogeologiczne na terenie gminy są jednorodne, co wynika z budowy geologiczno-strukturalnej. Na większości tego obszaru występuje jeden użytkowy poziom wodonośny w utworach czwartorzędowych. Cały obszar gminy Zaleszany położony jest w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów (nr 425). Jest to zbiornik porowy o powierzchni ok. 1933 km². Jego przybliżone zasoby dyspozycyjne wynoszą 508 tys. m³/d. Głębokość zalegania wód waha się od 10 m do 60 m. Zbiornik ten jest zasilany przez infiltrację opadów atmosferycznych na wychodniach lub pośrednio przez przepuszczalną pokrywę utworów czwartorzędowych.

Pod wpływem warunków atmosferycznych (susza, intensywne opady deszczu) poziom wód ulega okresowym wahaniom. Wody użytkowego poziomu wodonośnego nie posiadają

pokrywy izolacyjnej w stropie warstwy wodonośnej, w związku z czym narażone są na przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu, co stwarza zagrożenie skażenia wód. Wody poziomu czwartorzędowego mają podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Gmina Zaleszany położona jest w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Podziemnych:

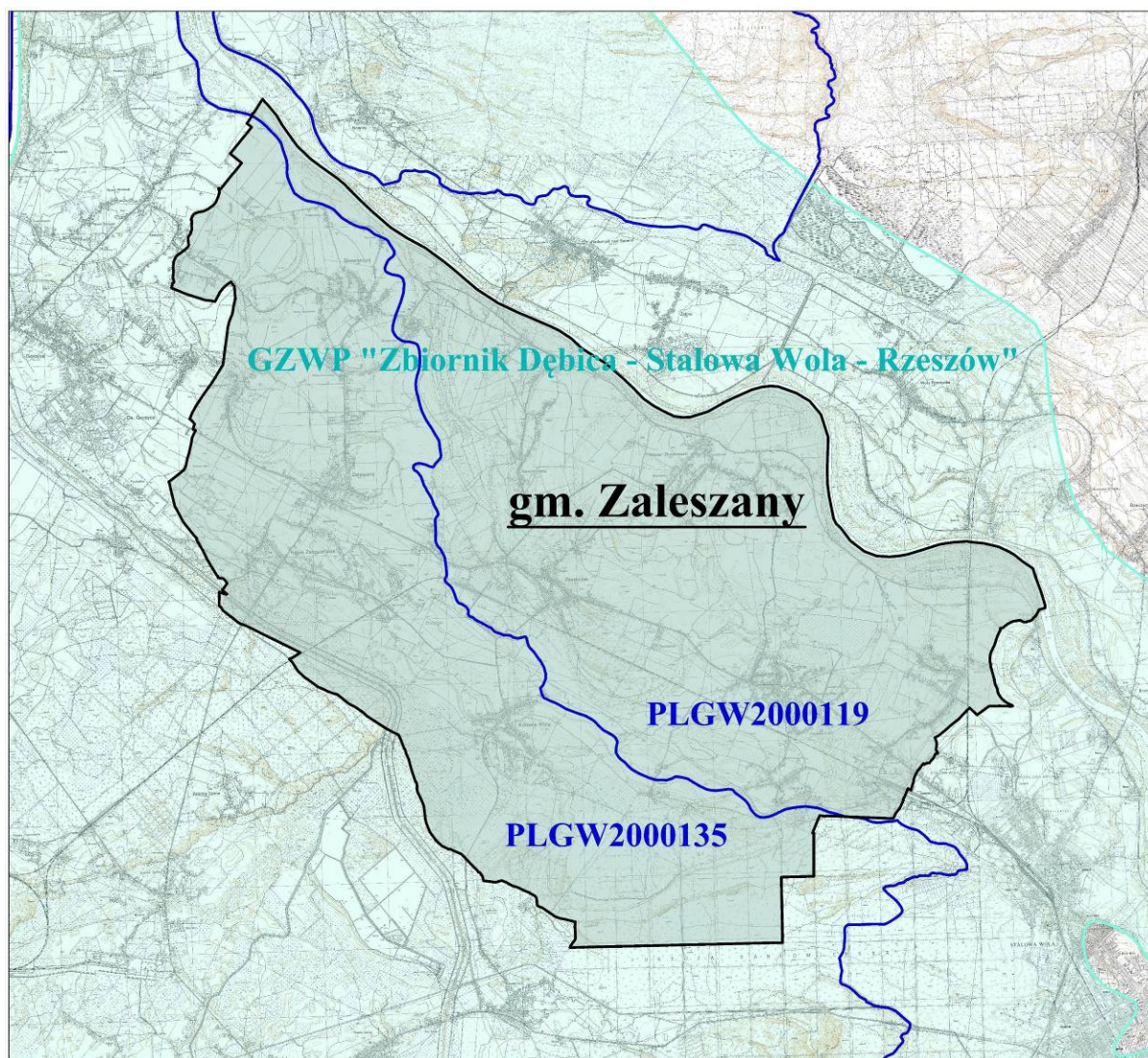
- 1) nr 119 (PLGW2000119), w obrębie której znajdują się 3 piętra wodonośne – piętro czwartorzędowe (na głębokości 10-30m), piętro paleogeńsko-neogeńsko-kredowe oraz piętro kredowe (na głębokości do 10-80m). System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 119 w znacznym stopniu ukształtowany jest przez San i jego dopływy. Na przeważającej części JCWPd krążenie wód odbywa się tylko w utworach czwartorzędu a te rozprzestrzeniają się tylko w obszarach dolin rzecznych oraz związane są z zasięgiem występowania piaszczystych utworów fluwioglacjalnych i sandrowych zlodowacenia środkowopolskiego i południowopolskiego. Zasilanie powierzchniowe odbywa się dzięki opadom atmosferycznym. Opady zasilają bezpośrednio piętro czwartorzędowe, z którego jeśli nie trafią do Sanu lub jednego z jego dopływów, to w miejscach występowania bezpośrednio poniżej piętra paleogeńsko-neogeńsko-kredowego zasilają je. Kierunek przepływu wód w piętrze czwartorzędowym, zwłaszcza w obrębie dolin rzecznych jest zdeteminowany przez cieki, które na obszarze JCWPd 119 mają charakter drenujący.

Głębsze zagregowane piętro wodonośne paleogeńsko-neogeńsko-kredowe ma bardzo ograniczony kontakt z powierzchnią terenu, przez które mogłoby zachodzić bezpośrednie zasilanie atmosferyczne, ogranicza się ono zaledwie do kilku małych wychodni miocénskich wapieni organodetrytycznych. W tej sytuacji zasilanie odbywa się bez większych przeszkód poprzez piętro czwartorzędowe występujące bezpośrednio powyżej i wykształcone najczęściej w postaci piasków i lessów piaszczystych. Miejscami tylko bezpośrednio nad wodonośnymi utworami miocenu znajduje się nieciągła i o małej miąższości pokrywa glin zwałowych.

Zasoby wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania w obrębie JCWPd 119 wynoszą 201 044 m³/d.

- 2) nr 135 (PLGW2000135), w obrębie której występuje jedno piętro wodonośne – czwartorzędowe (na głębokości do 70 m), którego miąższość wynosi średnio 20 m. Zasilanie piętra czwartorzędowego odbywa się poprzez infiltrację wód opadowych, zwłaszcza w części wschodniej JCWPd 135, gdzie wyznaczono strefę zasilania. Zasadniczy przepływ wód podziemnych odbywa się w kierunku północnym, lecz lokalnie jest on korygowany przez cieki powierzchniowe o charakterze drenującym.

Zasoby wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania w obrębie JCWPd 135 wynoszą 167 257 m³/d.

Rysunek 8. Gmina Zaleszany na tle Jednolitych Części Wód Podziemnych oraz Głównych Zbiorników Wód Podziemnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://wody.isok.gov.pl>

Dla JCWPd PLGW2000119 określono następujące parametry:

- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan chemiczny – dobry,
- stan ilościowy – dobry,
- stan JCWPd – dobry,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona chemicznie,
- JCWPd przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – tak,
- cele środowiskowe: dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy,
- odstępstwo z tytułu art. 4.4 RDW - odstępstwo czasowe – nie,
- odstępstwo z tytułu art. 4.5 RDW – mniej rygorystyczny cel – nie.

Dla JCWPd PLGW2000135 określono następujące parametry:

- JCWP jest monitorowana – tak,
- stan chemiczny – słaby,
- stan ilościowy – dobry,
- stan JCWPd – słaby,
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożona chemicznie,
- JCWPd przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi – tak,
- obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: 1 rezerwat przyrody, 1 obszar Natura 2000 – OSO, 2 obszary Natura 2000 – SOO, 2 obszary chronionego krajobrazu, 14 użytków ekologicznych, fragment Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Puszcza Sandomierska” (PLB180005),
- cele środowiskowe: dobry stan chemiczny z wyłączeniem przekroczeń wartości progowej dobrego stanu w przypadku wskaźników: K, Fe, Mn, As, pH, Al, SO₄, TOC, dobry stan ilościowy,
- odstępstwo z tytułu art. 4.4 RDW - odstępstwo czasowe – nie,
- odstępstwo z tytułu art. 4.5 RDW – mniej rygorystyczny cel – tak.

Na terenie gminy Zaleszany znajduje się ujęcie wód podziemnych w Kotowej Woli (działki o numerach ewidencyjnych: 75, 74, 61/2, 62/1, 62/2, 696), które tworzą 3 studnie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 11 września 2017 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w miejscowości Kotowa Wola dla ww. ujęcia wody podziemnej ustanowiono strefę ochrony bezpośredniej i strefę ochrony pośredniej. Teren ochrony bezpośredniej, składa się z 3 obszarów o łącznej powierzchni 0,07 ha natomiast teren ochrony pośredniej obejmuje obszar o powierzchni 101,34 ha.

5.1.6. Atmosfera i klimat

Obszar gminy Zaleszany położony jest na pograniczu dwóch odrębnych regionów klimatycznych Wyżyny Sandomierskiej (zaliczanej do typu klimatu wyżyn) i Kotliny Sandomierskiej (zaliczanej do typu podgórskich nizin).

Kotlina Sandomierska posiada cechy klimatu bardziej kontynentalnego niż Wyżyna Sandomierska, zimy są chłodniejsze, a lata cieplejsze. Średnia roczna suma opadów na Wyżynie Sandomierskiej jest mniejsza niż w Kotlinie Sandomierskiej. Szczególnie charakterystyczny dla obszaru Zaleszan jest rozkład temperatury powietrza podczas pogodnych, cichych nocy, kiedy występuje zjawisko zalegania warstwy zimnego powietrza przy powierzchni ziemi. Na terenach o urozmaiconej rzeźbie terenu zimne powietrze jako cięższe zsuwa się zgodnie z siłą grawitacji w dół i gromadzi w obniżeniach i zagłębieniach terenowych, gdzie dochodzi do największych spadków temperatur. Kotlina Sandomierska jest w silniejszym stopniu niż Wyżyna Sandomierska narażona na niebezpieczeństwo przymrozków.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi tu 7,6 –7,7 °C, czas zalegania pokrywy śnieżnej waha się od 50 do 60 dni, a roczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się na poziomie 600-670 mm. Maksymalna miesięczna suma opadów wynosi ok. 90 mm i przypada na miesiąc lipiec, z kolei minimalna (34 mm) - na luty. Okres wegetacyjny jest stosunkowo długi

i wynosi 205 – 220 dni. Na całym, obszarze przeważają wiatry z kierunków wschodnich o prędkości 3,1 – 3,3 m/s.

Monitoring środowiska prowadzony przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie w 2025 r. kwalifikuje obszar gminy Zaleszany do strefy podkarpackiej. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2025):

- pod względem zawartości dwutlenku azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, arsenu, kadmu, niklu, ołowiu, ozonu, pyłu PM_{2,5} i PM₁₀ – klasa A,
- pod względem zanieczyszczenia benzo/a/piraniem – klasa C.

Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za rok 2025, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin: pod względem zawartości tlenków azotu, dwutlenku siarki, ozonu – klasa A.

5.1.7. Szata roślinna, świat zwierzęcy i różnorodność biologiczna

Szata roślinna

Szata roślinna jest integralnym składnikiem środowiska przyrodniczego, a zróżnicowanie jej stanowi wypadkową czynników siedliskowych jak podłoże geologiczne i warunki wilgotnościowe. Każdy ze sposobów użytkowania szaty roślinnej przez człowieka pociąga za sobą zestaw pewnych zabiegów zmieniających warunki siedliskowe. Zieleń urządzona to układ roślinności powstałej dzięki działalności człowieka z wykorzystaniem naturalnych ugrupowań roślinnych. Roślinność naturalna jest odbiciem cech siedliska oraz klimatu.

Gmina Zaleszany według podziału geobotanicznego Polski położona jest w Okręgu Widel Wisły i Sanu należącego do Kraju Kotliny Sandomierskiej, Dział Wyżyn Południowopolskich, Podprowincja Środkowoeuropejska Właściwa, Prowincja Środkowoeuropejska.

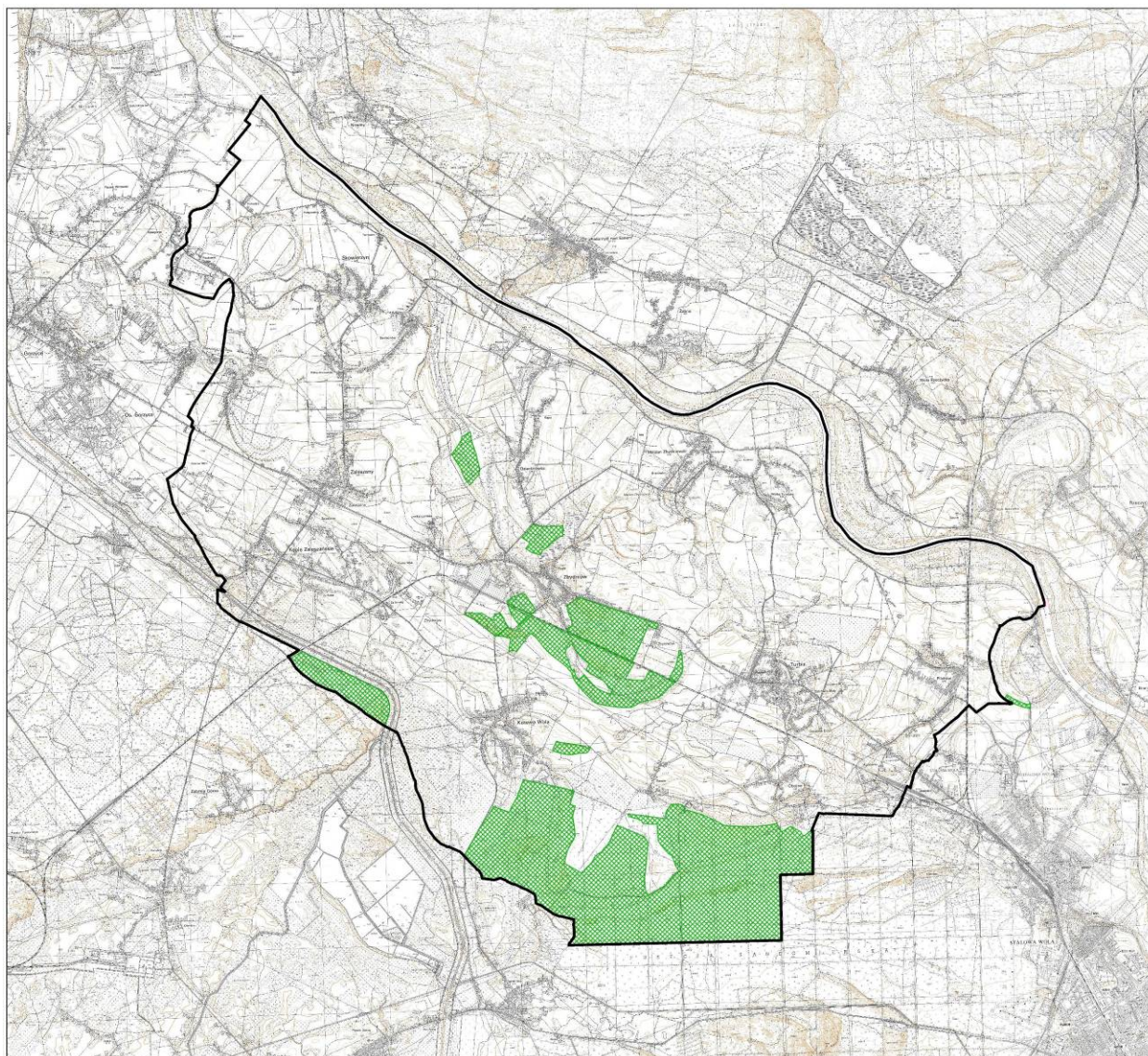
Lasy

Lasy na terenie gminy Zaleszany zajmują ok. 1230 ha, co stanowi ok. 15 % jej ogólnej powierzchni. Najwięcej zalesionych terenów znajduje się w miejscowościach: Obojna (ok. 474 ha), Kotowa Wola (ok. 267 ha) i Zbydniów (ok. 241 ha). Lasy na terenie gminy stanowią resztki dawnej Puszczy Sandomierskiej, która porastała kiedyś niemal cały obszar Kotliny Sandomierskiej. W związku z działalnością osadniczą lasy zaczęto wycinać, rozpoczynając od dolin rzek Wisły, Sanu i Wisłoki.

Zdecydowanie dominują lasy należące do Skarbu Państwa. Są one administrowane przez Nadleśnictwo Rozwadów. Najczęściej występującym typem siedliskowym lasu w centralnej części gminy jest las mieszany świeży (LMŚw), gdzie dominującymi gatunkami drzewostanu są: grab, dąb bezszypułkowy, brzoza i sosna. W południowej części gminy Zaleszany, w miejscowości Obojna, najczęściej występującymi typami siedliskowymi lasu są z kolei siedliska bagienne: bór mieszany bagienny (BMb), w którym dominującym gatunkiem drzewostanu jest sosna oraz ols (OL), gdzie dominuje olsza czarna. Wśród lasów występujących w południowej części miejscowości Kotowa Wola najczęściej występującym typem siedliskowym lasu jest las wilgotny (LW), gdzie gatunkiem dominującym jest brzoza.

Odporność na degradację i zdolność do regeneracji drzewostanów zależna jest od ich wieku, składu gatunkowego i występujących presji. Lasy na terenie gminy położone są poza zasięgiem oddziaływania zakładów przemysłowych.

Na terenie gminy Zaleszany występują lasy ochronne, których status wynika z położenia w odległości mniejszej niż 10 kilometrów od granic administracyjnych miasta Stalowa Wola.

Rysunek 9. Lasy ochronne na terenie gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych o Lasach

Ekosystemy łąkowe i pastwiska, zadrzewienia i nieużytki o cechach naturalnych:

Wysoką wartość przyrodniczą reprezentują łąki, pastwiska oraz nieużytki, które razem zajmują ok. 19,6% powierzchni gminy Zaleszany. Wynika to przede wszystkim z ich stosunkowo ekstensywnego użytkowania i wysokiego zróżnicowania gatunkowego. Urozmaicone zadrzewieniami i zakrzewieniami, położone w zdecydowanej większości w sąsiedztwie doliny Sanu i Starego Sanu oraz na podmokłych terenach w południowej części gminy w sąsiedztwie doliny rzeki Łęg, tworzą lokalnie bardzo ważne dla zwierząt płaty ekologiczne.

Biorąc pod uwagę stopień uwilgotnienia podłoża, nie są to łąki podmokłe, co czyni je korzystnymi do wspomnianej hodowli. Pod tym względem najlepsze warunki występują w Majdanie Zbydniowskim i Kotowej Woli, w których użytki zielone zajmują ok. 20% ogólnej powierzchni.

Ekosystemy łąkowe z zadrzewieniami cechują się dobrymi zdolnościami regeneracyjnymi, wykazując się też wysoką odpornością na degradację. Sprzyja temu również fakt, iż duża część trwałych użytków zielonych na terenie gminy jest położona na stosunkowo dobrych glebach (kompleks przydatności rolniczej 2z).

Należy pamiętać, że przeznaczanie łąk na grunty rolne lub inne formy zagospodarowania doprowadza do całkowitego zniszczenia półnaturalnej szaty roślinnej, a więc sytuacji, w której regeneracja jest bardzo trudna. Podobnie w przypadku zaniechania koszenia czy wypasu, zbiorowiska te, na skutek naturalnej sukcesji, mogą zatracić swoje właściwości przyrodnicze.

Łąki w granicach rozpatrywanego obszaru poddawane są zróżnicowanej eksploatacji. W przypadkach intensywnej gospodarki łąkowej zatraciły w dużej mierze typowy, seminaturalny charakter (m.in. na skutek szeroko zakrojonych robót melioracyjnych). Zachowany został jednakże sukcesyjny układ zbiorowisk doliny, uwarunkowany stosunkami wodnymi. Na terenach najbardziej uwilgotnionych, na murszejących torfach spotyka się dwukośne łąki wilgotne z ostrożeniem i rdestem (*Cirisio-Polygonetum*) oraz jednokośne łąki trzęślicowe (należące do związku *Molinion*). W tej strefie spotyka się również pastwiska. Nieco wyżej położone tereny porastają żyzne, świeże łąki kośne z rajgrasem wyniosłym (*Arrhrenantherum elatior*) oraz z dużą ilością innych kwitnących roślin.

Roślinność bagienna i wodna

Występuje głównie w pobliżu ekosystemów łąkowych w północnej i południowej części gminy, w przegłębieniach dolin, cieków oraz obniżeniach wytopiskowych. Są to najbardziej naturalne stanowiska roślinne na terenie gminy. Pełnią one funkcje zbiorników małej retencji, charakteryzują się dużą różnorodnością biologiczną i dlatego należy je chronić przed zmianą użytkowania.

Roślinność zbiorników wodnych zdominowana jest jednak przez fitocenozy zespołów należących do klasy *Phragmitetea australis*, skupiające zbiorowiska szuwarów właściwych, budowanych przez wysokie byliny. Najczęstszymi zbiorowiskami szuwarów są fitocenozy zespołów: pałki wąskolistnej (*Typhetum angustifoliae*), trzciny pospolitej (*Phragmitetum communis*), pałki szerokolistnej (*Typhetum latifoliae*), manny mielec (*Glycerietum maximae*), tataraku zwyczajnego (*Acoretum calami*), kosaćca żółtego (*Iridetum pseudacori*), turzycy błotnej (*Caricetum acutiformis*), turzycy dzióbkwatej (*Caricetum rostratae*), narecznicy błotnej (*Thelypteridi-Phragmitetum*) oraz szaleju jadowitego i turzycy nibyciborowatej (*Cicuto-Caricetum pseudocyperi*).

Roślinność synantropijna

Największe areale gruntów uprawnych znajdują się w północno – zachodniej i północno – wschodniej części gminy. Ich łączna powierzchnia razem z sadami wynosi ok. 4217 ha. Według danych GUS w 2010 r. powierzchnia zasiewów wyniosła 1 708,44 ha, z czego zdecydowaną większość (ok. 1 200 ha) stanowiły zboża. Uprawy te charakteryzują się niską różnorodnością biologiczną.

Funkcja środowiskowa pól uprawnych na terenie gminy Zaleszany wynika z aktywności biologicznej i bezpośredniego sąsiedztwa ze strukturami przyrodniczymi wyższego rzędu tj. łąkami o cechach naturalnych, nieużytkami, zadrzewieniami i lasami. Stanowią one niejako uzupełnienie i bufor dla środowisk o wyższej randze przyrodniczej. W aspekcie odporności na degradację i zdolności do regeneracji, pola uprawne są ogniwem niezwykle słabym. Decyduje o tym przede wszystkim bardzo ograniczony skład gatunkowy – zazwyczaj jeden gatunek. Monokultury rolne są narażone na infekcje grzybowe i bakteryjne, spustoszenie na uprawach mogą czynić szkodniki owadzie. Stąd wynika potrzeba stosowania środków ochrony roślin.

Roślinność segetalna, czyli chwasty towarzyszące polom uprawnym oraz miedzom i śródpolnym ciągom komunikacyjnym stanowią niezwykle malowniczy element krajobrazu wiejskiego. Kwiaty chabru bławatka, rumianku, wyki czy maku piaskowego stanowią o kolorystyce polskiej wsi. Akcent ten jest ciągle obecny w krajobrazie rolniczym gminy Zaleszany w postaci zbiorowisk wkraczających w pobrzeża upraw zbożowych w postaci fitocenoz zespołów maku piaskowego (*Papaveretum argemones*) czy wyki czteronasiennej (*Vicietum tetraspermae*), jak i na mniejszych obszarach wśród upraw buraków zbiorowiska chwastnicy i muchotrzewu (*Spergulo-Echinochloetum*).

Terenom zabudowanym towarzyszą zbiorowiska roślin ruderalnych, m.in. azotolubne zbiorowiska z pokrzywą (*Urtico-Malvetum neglecte*) i łopianem (*Arction lappae*). Wokół zabudowań gospodarczych spotkać można zbiorowiska z rdestem ptasim i rumiankiem bezpromieniowym (*Polygono-Matricarietum matricarioides*). W miejscach wydeptywanych występują zespoły życicy i babki (*Lolio-Plantaginetum maiorois*) i pięciornika gęsiego (*Potentiletum anserinae*).

Udział terenów zieleni publicznej w gminie jest stosunkowo niewielki. Należy do nich zaliczyć przede wszystkim parki podworskie w Zaleszanach, Zbydniowie i Kotowej Woli, a także ogródki działkowe w Kępie Zaleszańskim.

Świat zwierzęcy

Zróżnicowanie typów siedlisk Gminy warunkuje występowanie zgrupowań fauny o określonych wymaganiach związanych z: ekosystemami łąkowymi, leśnymi, agrocenozami, ekosystemami wodnymi oraz terenami zabudowanymi.

Bardzo istotne znaczenie mają gatunki fauny związane z doliną Sanu, a więc z samą rzeką i ekosystemami łąkowymi. Dlatego grupą zwierząt o największej różnorodności gatunkowej na tych obszarach są ptaki. Znaczenie doliny dla tej grupy zwierząt jest bardzo duże z racji istoty korytarza ekologicznego i związanych z nim migracji (głównie przeloty wiosenne i jesienne), jak i jako siedlisko bytowania, rozrodu i żerowania. Występują tu m.in.: nur rdzawoszyi, nur czarnoszyi, bąk, bączek, ślepowron, czapla biała, czapla purpurowa, bocian czarny, bocian biały, podgorzałka, trzmielojad, kania czarna, bielik, gadożer, błotniak stawowy, orlik krzykliwy, rybołów, kobczyk, sokół wędrowny, kropiatka, zielonka, derkacz, żuraw, batalion, dubelt, rybitwa rzeczna, rybitwa białowąsa, rybitwa czarna, lelek, zimorodek, kraska, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, dzięcioł białogrzbiety, lerka, świergotek polny, podróżniczek, jarzębatka, muchołówka mała, gąsiorek, ortolan, cietrzew, dzięcioł białoszyi.

Fauna ekosystemów leśnych jest reprezentowana przez liczne taksony znajdujące tu odpowiednie siedliska dla siebie. Do najbardziej charakterystycznych dużych ssaków należy zaliczyć dziką, sarnę, jelenia. Gatunki te są dość licznie reprezentowane i podlegają gospodarce łowieckiej. Spośród gatunków łownych dużej uwadze winien podlegać wzrost liczebności lisa, zauważalny na obszarze całego kraju.

Faunę płazów związanych z ekosystemami wodnymi, przynajmniej w czasie rozrodu, reprezentują na podstawie obserwacji żaby (trawna, wodna i moczarowa), ropucha szara, rzekotka, traszka grzebieniasta. Płazy należy uznać za grupę zwierząt szczególnie zagrożonych z racji zanieczyszczania i degradacji ekosystemów wodnych, oraz z racji wędrówek przez trasy komunikacyjne podczas okresu godowego wiosną.

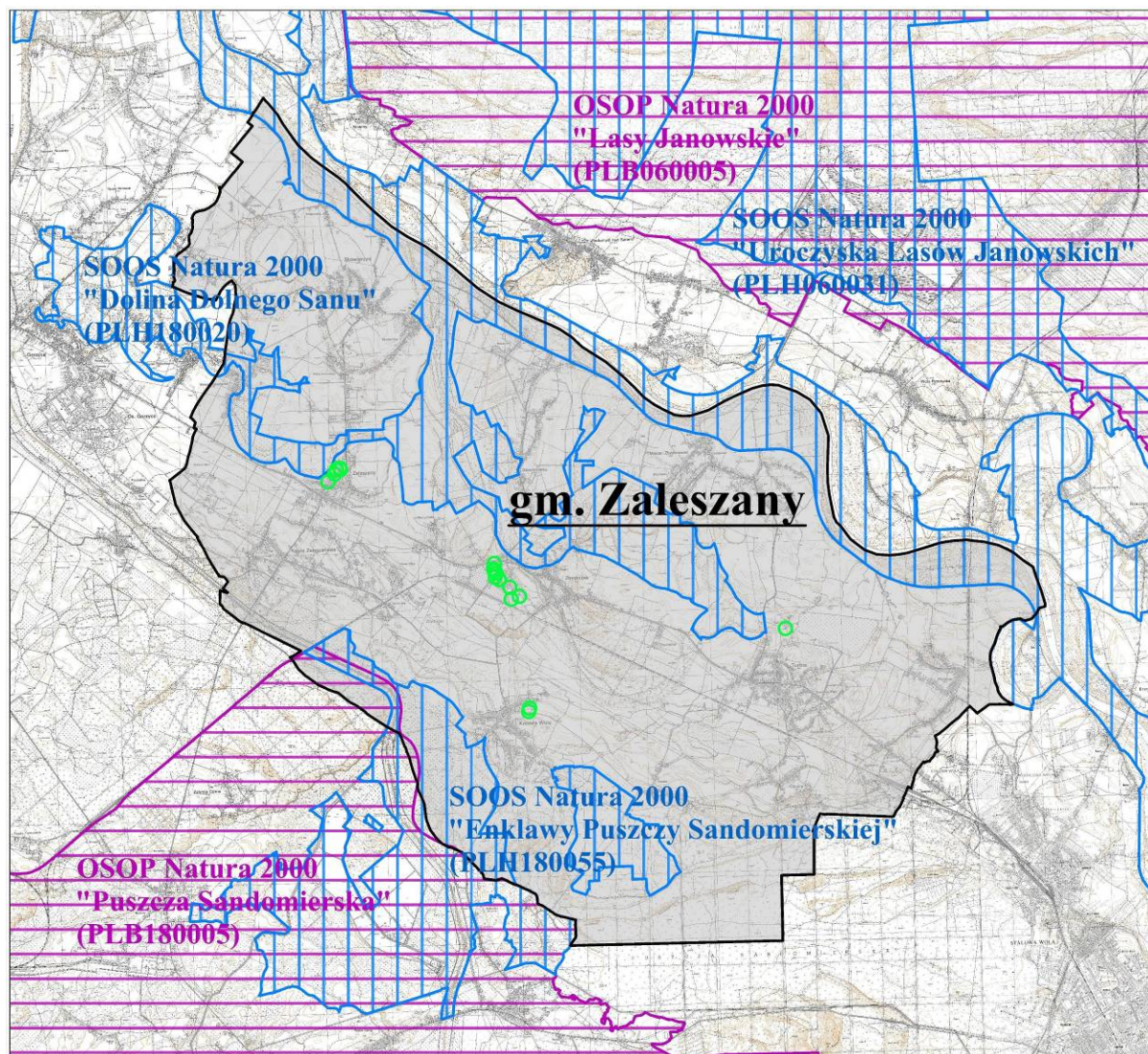
Polna i łąki zasiedlają głównie owady, drobne ssaki i ptaki, które narażone są na czynniki antropopresyjne związane z zabiegami agrotechnicznymi oraz stosowaniem chemicznych oprysków. Fauna ta odgrywa znaczącą rolę w strukturze i funkcjonowaniu tego typu ekosystemów.

Tereny zabudowane zamieszkiwane są przez powszechnie występujące gatunki ptaków gnieźdzących się w obrębie terenów ruderalnych, dla których miejscami żerowania są m.in.

śmietniki, ogrody, sady. Są to głównie gatunki: wróbel, mazurek, kopciuszek, szpak, makolągwa, sroka, piegża, dzwonec.

Obszary i obiekty objęte ochroną prawną:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Sandomierska (PLB180005),
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dolina Dolnego Sanu (PLH180020),
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Enklawy Puszczy Sandomierskiej (PLH180055),
- pomniki przyrody.

Rysunek 10. Obszary objęte ochroną prawną na terenie gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

5.1.8. Krajobraz

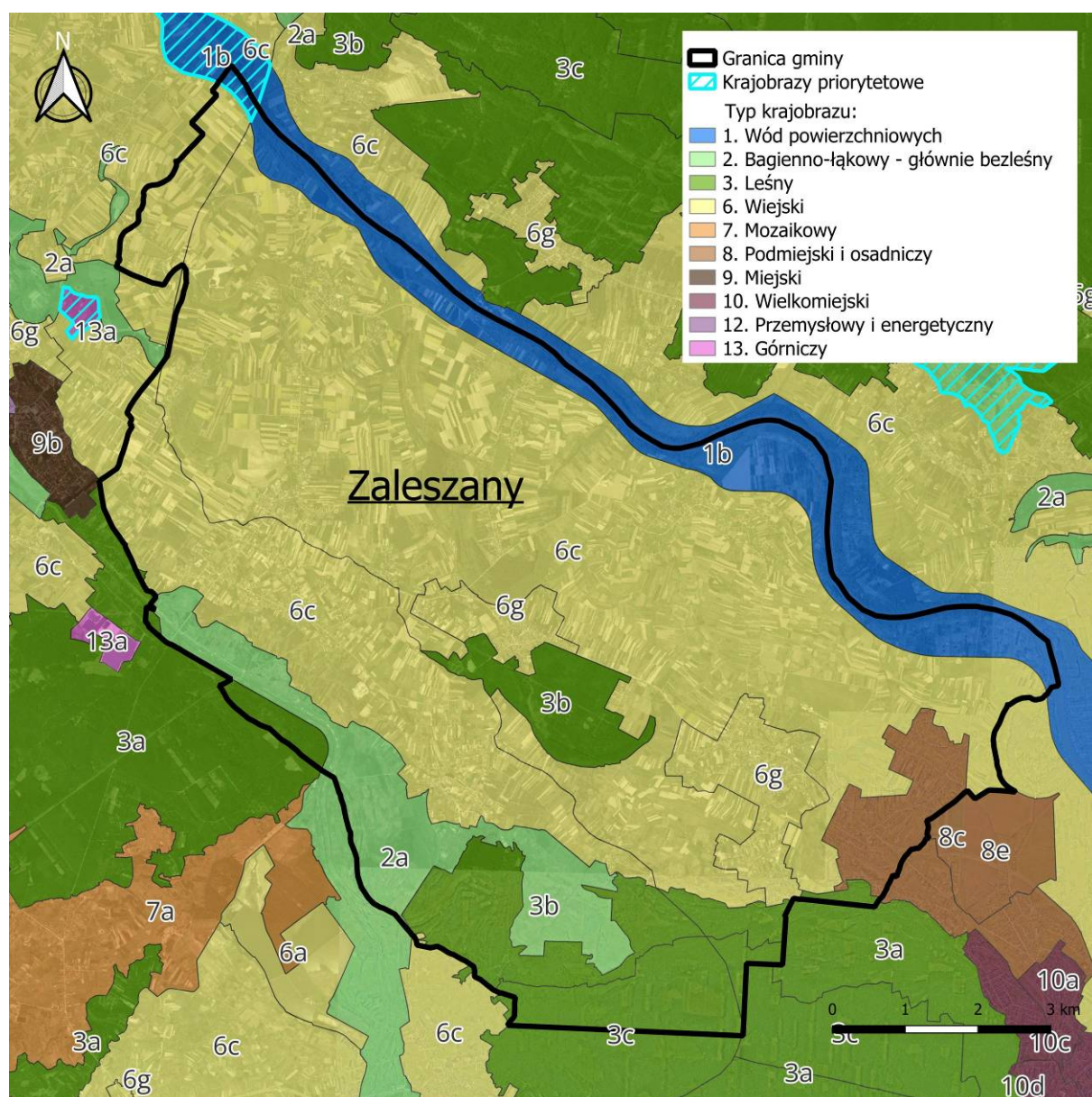
Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Podkarpackiego nr XIII/218/25 z dnia 31 marca 2025 r.

W granicach Gminy Zaleszany zidentyfikowano 5 typów i 9 podtypów krajobrazów, w tym jeden krajobraz priorytetowy.

Tabela 3. Typy krajobrazów na terenie gminy Zaleszany

Typ	Podtyp	Kod krajobrazu	Krajobraz priorytetowy
1. Wód powierzchniowych	1b. Systemy wód płynących	18-512.41-27	nie
		18-512.46-05	tak
2. Bagienno-ławkowe - głównie bezleśne	2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk	18-512.41-19	nie
		18-512.41-50	nie
3. Leśne	3a. Z przewagą siedlisk borowych	18-512.41-14	nie
		18-512.46-37	nie
	3b. Z przewagą siedlisk lasowych	18-512. 41-53	nie
		18-512. 46-71	nie
	3c. Z przewagą siedlisk łągowych, bagiennych i olsowych	18-512.41-39	nie
		18-512.46-49	nie
6. Wiejskie	6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola	18-512.41-15	nie
		18-512.41-21	nie
		18-512.41-57	nie
		18-512.46-06	nie
	6g. Z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim	18-512.46-64	nie
		18-512.46-86	nie
8. Podmiejskie i osadnicze	8c. Miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim	18-512.46-48	nie
	8e. Wielkoobszarowe zespoły pałacowo-parkowe i klasztorne oraz inne komponowane układy architektury, zieleni i wód	18-512.46-78	nie

Źródło: Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego

Rysunek 11. Rozmieszczenie krajobrazów na terenie gminy Zaleszany

Źródło: opracowanie własne na podstawie opracowania pt. „Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego”

5.1.9. Zabytki i dobra materialne

Na terenie Gminy Zaleszany, znajdują się następujące obiekty nieruchome wpisane do rejestru zabytków:

- 1) Kapliczka przydrożna Matki Boskiej z przełomu XIX/XX w., w Dzierdziówce (nr rej. A - 193 z dnia 16.03.2007 r.),
- 2) Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Karczmiskach (nr rej. A - 397 z dnia 19.10.1989 r.),
- 3) Dwór w Kotowej Woli wraz z najbliższym otoczeniem (nr rej. A- 120 z dnia 14.06.1977 r., A-910 z dnia 29.04.1975 r.),

- 4) Zespół kościoła parafialnego w Turbi, obejmujący kościół pw. Św. Leonarda, dzwonnice i plebanie (nr rej. A - 525 z dnia 22.04.1991 r.),
- 5) Kapliczka przydrożna św. Floriana w Turbi (nr. rej. A-473 z dnia 16.12.2010 r.),
- 6) Najstarsza część cmentarza parafialnego w Turbi (nr rej. A- 656 z dnia 19.10.1989 r.),
- 7) Kościół parafialny pw. Św. Mikołaja w Zaleszanach (nr rej. A -524 z dnia 08.04.1981 r.),
- 8) Ogrodzenie kościoła parafialnego w Zaleszanach z bramą i bramkami (nr rej. A -1449 z dnia 27.02.2017 r.),
- 9) Kapliczka przydrożna św. Floriana w Zaleszanach (nr rej. A-1222 z dnia 31.01.2014 r.),
- 10) Najstarsza część cmentarza parafialnego w Zaleszanach z kaplica grobową rodzin Horodyńskich i Wiszniewskich (nr rej. A- 655 z dnia 01.03.1993 r.),
- 11) Cmentarz wojenny z I wojny światowej w Zbydniowie (nr rej. A - 398 z dnia 19.10.1989 r.),
- 12) Zespół dworski w Zbydniowie wraz ze strefami ochrony konserwatorskiej, obejmujący: dwór, oranżerię, czworak, gorzelnię i park (nr rej.6-ZP z dnia 01.09.1948 r., A-911 z dnia 29.04.1975 r. A - 241 z dnia 8.02.1978 r. i 18.04.1985 r.),
- 13) Stanowisko wielokulturowe, z występującymi śladami osadnictwa z epoki neolitu, brązu oraz z okresów wpływów rzymskich i wczesnego średniowiecza w miejscowości Turbia (nr. rej.C-36 z dnia 08.12.1969 r.),
- 14) Pozostałości szanca szwedzkiego z 1656 roku w postaci zachowanego w terenie fragmentu wału ziemnego, położonego na części działek nr ewid. 198/1 i 198/2 w Motyczu Szlacheckim (nr rej. C-6 z 01.10.2009 r.).

Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków są jednocześnie obiektami i obszarami będącymi w Gminnej Ewidencji Zabytków. Poniżej przedstawiono wykaz wszystkich obiektów włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Zaleszany.

Tabela 4. Wykaz obiektów włączonych do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Zaleszany

Lp.	Obiekt, okres powstania	Miejscowość
1.	Cmentarz przykościelny, 1751 r.	Turbia
2.	Krzyż żeliwny, 1907 r.	
3.	Kościół parafialny pw. św. Leonarda, 1922 r.*	
4.	Plebania, lata 20-te XIX w.*	
5.	Cmentarz parafialny (najstarsza część), 4 ćw. XVIII w.*	
6.	Dzwonnica, 1 ćw. XX w.*	
7.	Kapliczka Św. Floriana, XIX w.*	
8.	Pomnik ks. St. Stojłowskiego, 1912 r.	
9.	Dwór, koniec XIX w.	
10.	Gorzelnia dworska, przełom XIX i XX w.	
11.	Czworak, koniec XIX w.	
12.	Kościół parafii p.w. Św. Mikołaja Biskupa, 1904-1906 r.*	Zaleszany

13.	<i>Ogrodzenie kościoła, 1904-1906 r.*</i>	
14.	Pomnik Tadeusza Kościuszki, 1917 r.	
15.	Cmentarz przykościelny, 1 poł. XIV w.	
16.	<i>Cmentarz parafialny (najstarsza część), 1785 r.*</i>	
17.	<i>Kaplica grobowa Horodyńskich i Wiszniewskich, 2 poł. XIX w.*</i>	
18.	Dwór, przełom XIX i XX w.	
19.	Park dworski, XIX w.	
20.	<i>Kapliczka Św. Floriana, 1 poł. XIX w.*</i>	
21.	Gorzelnia dworska, 1907 r.	
22.	Kapliczka wnekowa, II poł. XIX w.	
23.	Pomnik ku czci poległych 1914-1920 r., 1920r.	Skowierzyn
24.	Kaplica, koniec XIX w.	Motycze Szlacheckie
25.	Figura MP Niepokalanie Poczętej, przełom XIX i XX w.	Majdan Zbydniowski
26.	Kaplica św. Jana Nepomucena, 1 ćw. XIX w.	
27.	Dom ludowy, 1929 r.	
28.	Figura MP Niepokalanie Poczętej, po 1920 r.	Kotowa Wola
29.	Kuźnia, początek XX w.	
30.	Kaplica, koniec XIX w.	
31.	Pozostałości parku dworskiego, przełom XVIII i XIX w.	
32.	<i>Dwór, przełom XIX i XX w.*</i>	Dzierdziówka
33.	Figura MP Niepokalanie Poczętej, 1921 r.	
34.	Kaplica, początek XX w.	
35.	<i>Kaplica przydrożna, przełom XIX i XX w.*</i>	Zbydniów
36.	<i>Dwór, przełom XVIII i XIX w.*</i>	
37.	<i>Oranżeria dworska, XIX w.*</i>	
38.	<i>Park dworski, przełom XVIII i XIX w.*</i>	
39.	<i>Gorzelnia dworska, XIX w.*</i>	
40.	Mur ogrodzenia części gospodarczej w zespole dworskim, XIX w.	
41.	Karczma dworska, przełom XVIII i XIX w.	
42.	Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem, początek XX w.	
43.	Budynek stacji kolejowej, 4 ćw. XIX w.	
44.	<i>Cmentarz wojenny, 1915 r.*</i>	
45.	<i>Cmentarz wojenny (Karczmyska), 1915 r.*</i>	
46.	Cmentarz wojenny, 1914-1915 r.	

* obiekty wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego

Oprócz wyżej wymienionych obiektów w gminnej ewidencji zabytków, na terenie gminy występują stanowiska archeologiczne. Obszar gminy Zaleszany został rozpoznany w ramach AZP – Archeologicznego Zdjęcia Polski (arkusze AZP: 89-75, 90-75, 90-76, 91-75, 91-76). Dwa stanowiska archeologiczne na terenie gminy Zaleszany znajdują się w rejestrze zabytków archeologicznych. Są to: osada z epoki żelaza w Turbi o numerze: C-36 z dnia 08.12.1969 r. oraz fortyfikacje ziemne w Motyczach Szlacheckich z XVII w pod numerem: C-6 z dnia 1.10.2009 r. W wojewódzkiej ewidencji zabytków ujęto 175 stanowisk archeologicznych.

5.2. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Odstąpienie od uchwalenia Planu Ogólnego Gminy Zaleszany spowodowałoby brak możliwości rozwoju funkcjonalno-przestrzennego gminy. Wiązałoby się to z brakiem, po wygaśnięciu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, możliwości dokonania zmian w dotychczasowej strukturze użytkowania gruntów, a więc i strukturze przyrodniczej obszaru gminy. Doprowadziłoby to do pozostawienia obecnego stanu planistycznego, tj. możliwości realizacji zabudowy wyłącznie na podstawie ustaleń obowiązujących planów miejscowych a duża część z terenów osadniczych wyznaczonych w tych dokumentach została już zabudowana.

Brak planu ogólnego zablokowałby możliwości kształtowania przestrzeni zgodnie z obecnymi uwarunkowaniami i potrzebami. Tym samym znacząco ograniczona byłaby możliwość podejmowania działań, mających na celu racjonalny rozwój gminy nie tylko w sferze zagospodarowania przestrzennego (np.: wskazanie nowych, racjonalnie rozmieszczonych terenów do zabudowy), ale również w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego, w kierunku zgodnym z oczekiwaniami mieszkańców gminy, potencjalnych inwestorów oraz samorządu, co mogłoby spowodować niekorzystne skutki społeczno – ekonomiczne.

6. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

Położenie analizowanego terenu według opracowania ekofizjograficznego i na podstawie obserwacji terowych, stwierdzono dobrą jakość środowiska. Przewidywany sposób zagospodarowania analizowanego obszaru, pod względem przyrodniczym, nie będzie wpływał negatywnie na obszary sąsiednie.

Plan ogólny nie jest dokumentem, na podstawie którego wydaje się pozwolenia budowlane, nie określa również skali oraz ostatecznego zasięgu możliwych do zrealizowania inwestycji. Na tym etapie nie sposób zatem jednoznacznie przesądzić, czy na danym terenie będą realizowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, będzie to możliwe dopiero na dalszych etapach procedury planowania przestrzennego. Rozpatrując katalog klas przeznaczenia terenu w profilach dla każdej z klas terenu, można przyjąć, że w każdej strefie teoretycznie mogą być zrealizowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko. Wynikający z przepisów prawnych kształt planu ogólnego nie pozwala wprowadzić ograniczeń dla takich inwestycji (w przeciwieństwie do dokumentu studium, gdzie można było zawrzeć tego typu regulacje).

Klasyfikację przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko przedstawia Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Poszczególne inwestycje poddane będą postępowaniu w sprawie uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z ustawą z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach

oddziaływania na środowisko. Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko mogą wymagać sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko

Potencjalne obciążenie środowiska spowodowane działalnością gospodarczą, która może być realizowana na terenie gminy w przyszłości musi być ograniczone do minimum poprzez przestrzeganie zasad określonych w przepisach szczegółowych i opracowaniach planistycznych oraz procedur przewidzianych do stosowania w procesie przygotowania inwestycji do realizacji.

Szczegółowy opis i wpływ ustaleń projektowanego dokumentu na poszczególne elementy środowiska został zaprezentowany w rozdziale 9. Przewidywane oddziaływania.

7. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIEŹNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

W granicach gminy Zaleszany nie występują obecnie szczególne problemy ochrony środowiska. Istniejące na omawianym obszarze zainwestowanie, nie stanowi obecnie źródeł znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko. Realizacja ustaleń planu ogólnego może nieznacznie zwiększyć presję na środowisko, ponieważ zakładane jest nieznaczne powiększenie zasięgu terenów zurbanizowanych.

Niemniej wyznaczając w analizowanym projekcie strefy planistyczne, w tym na dotychczasowych terenach otwartych a predysponowanych w projekcie planu ogólnego do zabudowy, wzięto pod uwagę szereg uwarunkowań, w tym m. in.: występowanie obiektów i obszarów chronionych, warunki gruntowo-wodne, klasyfikację gleb, warunki klimatyczne, a także walory krajobrazowe. Przez to zminimalizowano możliwość powstania nowych źródeł znaczących, negatywnych wpływów na środowisko w miejscach najbardziej wrażliwych na różnego typu oddziaływania.

8. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Analizowany *Plan* uwzględnia cele, wytyczne i ustalenia opracowań strategicznych i planistycznych, które zostały sporządzone na poziomie nie tylko lokalnym, ale również wojewódzkim, krajowym i wspólnotowym. Odpowiada on podstawowym zaleceniom polityki ekologicznej państwa, której cele i priorytety zharmonizowane są z wymaganiami Unii Europejskiej (dlatego też oceniając uwzględnienie przez projektowany dokument celów oraz sposobów ochrony środowiska w odniesieniu do prawa krajowego zostanie spełniony warunek oceny w odniesieniu do szczebla międzynarodowego, którego dokumenty ze swojej istoty są bardzo ogólne oraz do prawa wspólnotowego, które znalazło swoje odpowiedniki w prawie polskim).

Działania w obszarze ochrony środowiska wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Do najważniejszych wyzwań w dziedzinie ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym należą działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Jest to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego

pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Przestrzeganie zasady zrównoważonego rozwoju było priorytetem podczas prac nad projektem.

Cele dotyczące ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym uwzględnione w projektowanym dokumencie:

- utrzymania procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, różnorodności biologicznej, ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami oraz utrzymania i przywracania do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych zgodnie z Ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. oraz Dyrektywą 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, Krajową strategią ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Programem działań, która jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. z Rio de Janeiro, Dyrektywą Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin czy Dyrektywa Rady 2009/147/EW w sprawie ochrony dzikich ptaków oraz ochrony gatunków wędrownych zgodnie z Konwencją o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt – Bonn 1979 r.;
- ochrony krajobrazu – zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową – Florencja 2000;
- ochrony korytarzy ekologicznych zachowania i kształtowania ich drożności ekologiczno-przestrzennej zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego i Ustawą o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r.;
- ochrony powierzchni ziemi, racjonalnego gospodarowania i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. i Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze oraz Dyrektywą w sprawie ziemnych składowisk odpadów 99/31/WE;
- ochrony wód powierzchniowych i podziemnych określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków i Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (2003), Dyrektywa 2008/1/EC w sprawie zintegrowanego zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń, Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, Dyrektywa azotanowa 91/676/EWG, Dyrektywa powodziowa 2007/60/WE;
- ochrony powietrza określonych w przepisach szczegółowych, tj.: Konwencja Wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej, sporządzonym w Wiedniu 22 marca 1985 r., Dyrektywa 2008/1/EU w sprawie jakości powietrza, Protokół Montrealski w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, sporządzony w Montrealu 16 września 1987 r. wraz z poprawkami londyńskimi i poprawkami kopenhaskimi, Konwencja w sprawie zmian klimatu wraz z protokołem sporządzonym w Kyoto w dniach 1-10 grudnia 1997 r., zobowiązującą państwa do redukcji emisji tzw. gazów cieplarnianych, Dyrektywa 96/62/EU z dnia 27 września 1996 r.;
- braku oddziaływań transgranicznych – zgodnie z Konwencją w sprawie transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości, sporządzoną w Genewie 13 listopada 1979 r., Protokołem do Konwencji z 1979 r., dotyczącą długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP), sporządzony w Genewie 28 września 1984 r., Protokołem do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, w sprawie zmniejszania emisji tlenków azotu lub ich transgranicznych strumieni, sporządzony w Sofii 31 października

1988 r. (tzw. „protokół azotowy”), Protokołem do Konwencji z 1979 r. w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, w sprawie dalszego ograniczenia emisji siarki, sporządzony 14 czerwca 1994 r. w Oslo, Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, Espoo 1991 r.

9. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA

Plan ogólny jest nowym aktem prawa miejscowego. Jego zakres i forma są jednoznacznie określone w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i wydanych na jej podstawie przepisach wykonawczych. Plan ogólny ma wyłącznie formę cyfrową - w postaci danych przestrzennych, o których mowa w art. 67a ust. 3a ww. ustawy. Taka jego forma jest szczególna, w porównaniu z formami innych aktów planowania przestrzennego, które składają się z pliku tekstowego i rysunku. Sporządzenie projektu planu ogólnego oraz zapoznanie się z jego ustaleniami, wymaga zastosowania odpowiednich narzędzi technicznych, w tym dedykowanej wtyczki APP oraz przeglądarki danych przestrzennych.

W planie ogólnym określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne i dodatkowo można określić jeszcze obszary uzupełnienia zabudowy i obszary zabudowy śródmiejskiej.

Katalog stref planistycznych, oraz gminnych standardów urbanistycznych jest ściśle określony i zamknięty (odpowiednio w art. 13c ust. 2 i w art. 13e ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). W ramach każdej strefy planistycznej wyznacza się podstawowy i dodatkowy profil funkcjonalny strefy, w którym ustala się dopuszczone przeznaczenie terenu (zgodnie z klasami przeznaczenia terenu ustalonymi w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego).

Profile podstawowe poszczególnych stref planistycznych są stałe, co oznacza, że wyznaczając w projekcie planu ogólnego daną strefę, zawsze zawiera ona wszystkie z przeznaczeń terenów z profilu funkcjonalnego podstawowego; nie można np. zrezygnować z któregoś z terenów z tego profilu w danej strefie. Natomiast określenie w danej strefie planistycznej przeznaczeń terenów z dodatkowego profilu funkcjonalnego jest dowolne – możliwe jest dopuszczenie całego katalogu przeznaczeń terenów z tego profilu lub tylko wybranych, co zależy od lokalnych uwarunkowań, potrzeb i polityki rozwoju funkcjonalno-przestrzennego.

Należy także podkreślić, że każde z przeznaczeń terenów, niezależnie czy znajduje się w profilu podstawowym czy dodatkowym, w ramach danej strefy planistycznej jest równorzędne, gdyż plan ogólny nie wskazuje proporcji pomiędzy dopuszczonymi w danej strefie przeznaczeniami terenów. Uszczegółowienie to nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wyznaczone w projekcie Planu Ogólnego Gminy Zaleszany strefy planistyczne w przeważającej części adaptują istniejące przeznaczenie terenów lub przeznaczenie ustalone w obowiązujących planach miejscowych. Jednocześnie zasadniczo wyznaczone w przedmiotowym projekcie planu ogólnego strefy planistyczne stanowią kontynuację polityki przestrzennej gminy zawartej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Tym samym, projekt planu ogólnego gminy pomimo, iż jest nowym aktem planowania przestrzennego, pozwala na kontynuację dotychczasowej, wieloletniej polityki rozwoju funkcjonalno-przestrzennego i jednocześnie stanowi jej modyfikację, uwzględniającą obecne uwarunkowania i potrzeby.

Należy podkreślić, że ustalenia projektu Planu Ogólnego Gminy Zaleszany nie zawierają żadnych zasad ochrony środowiska, gdyż regulacji takich nie przewidziano do wprowadzenia w tego typu akcie planowania przestrzennego. Zasady takie będą mogły zostać wprowadzone na

etapie sporządzania miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdzie jednocześnie rozstrzygane będzie jednoznacznie przeznaczenie poszczególnych terenów ustalonych w ramach danej strefy planistycznej.

Przeznaczenie terenów ustalone dla wydzielonych stref będzie oddziaływać na poszczególne elementy środowiska, w tym może powodować uciążliwości rozumiane jako wszelkie zjawiska wpływające ujemnie (negatywnie) na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi. Ten dyskomfort, niedogodności czy dysfunkcje środowiska są najczęściej wynikiem przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska.

9.1. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów

Uwarunkowania wynikające z występowania w granicach gminy Zaleszany obszarów objętych ochroną zostały uwzględnione w projekcie Planu Ogólnego Gminy Zaleszany w następujący sposób:

1. Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 Puszcza Sandomierska (PLB180005) oraz Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej (PLH180055) niemal w całości zostały objęte strefami otwartymi (SO). Oprócz strefy otwartej w granicach Obszaru Ochrony Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej wskazano strefę infrastrukturalną (SI) obejmującą istniejącą oczyszczalnię ścieków.
2. W granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu (PLH180020), niemal wszystkie tereny zinwentaryzowanych siedlisk przyrodniczych wskazanych w planie zadań ochronnych zostały objęte strefą otwartą (SO).
3. Dla pozostałego obszaru w granicach Specjalnego Obszaru Ochrony Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu (PLH180020) wskazano także inne strefy związane z istniejącym zagospodarowaniem tych terenów, przeznaczeniem w dotychczas obowiązujących dokumentach planistycznych lub funkcją wskazaną w złożonych wnioskach.
4. Tereny, na których znajdują się pomniki przyrody, zostały objęte strefami planistycznymi zgodnymi z istniejącym zagospodarowaniem.
5. Wyznaczenie wskazanych wyżej stref w formach ochrony przyrody jest związane z obecnym stanem zagospodarowania oraz zapisów obowiązujących planów miejscowych. Ustalenia planu ogólnego gminy uwzględniają uwarunkowania wynikające z położenia części obszaru gminy w granicach form ochrony przyrody i nie kolidują z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony przyrody.

9.2. Oddziaływanie na roślinny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Plan ogólny ma zwięzłą, ściśle określoną formę. Nie można w nim zawrzeć ustaleń szczególnie istotnych dla bioróżnorodności, fauny i flory, takich jak wytyczne w zakresie realizacji ciągów zieleni, ochrony szczególnie cennego drzewostanu, sposobu zagospodarowania terenów zieleni czy nakazu wyposażania ogrodzeń w przepusty, pozwalające na przechodzenie małych zwierząt. Tego typu rozstrzygnięcia będą mogły zostać zawarte w planach miejscowych lub tzw. uchwałach krajobrazowych. Zadania planu ogólnego sprowadzają się do ramowego rozstrzygnięcia o przeznaczeniu terenu i podstawowych wskaźnikach zagospodarowania teren. W analizowanym planie ogólnym przeważająca część obszaru gminy wskazano jako strefę otwartą SO. Co prawda, niska precyzja planu ogólnego nie pozwala na określenie docelowego charakteru terenów otwartych i ich rozdzielenie na pola uprawne, lasy czy zielen naturalną, zakwalifikowanie obszaru do strefy otwartej należy jednak uznać za właściwe zabezpieczenie jego funkcjonowania przyrodniczego na tym etapie. Projekt planu ogólnego wyklucza spod

zabudowy przeważającą część obszaru gminy, chroniąc siedliska i miejsca żerowania zwierząt. Takie rozstrzygnięcie przestrzenne ponadto sprzyja utrzymaniu możliwości swobodnego przemieszczania się zwierząt i nie dopuszcza do dalszego ograniczania powiązań terenów otwartych z głównymi ciągami ekologicznymi w gminie.

Korzystnie na warunki bytowania i żerowania zwierząt oraz na bioróżnorodność wpływa ustalenie w projekcie dokumentu wysokiego wskaźnika minimalnej powierzchni biologicznie czynnej.

Na stan ochrony bioróżnorodności, fauny i flory obszaru wpływ ma także projektowany sposób zagospodarowania obszarów objętych formami ochrony przyrody, który został opisany w rozdziale „9.1. Oddziaływanie na obszary chronione, w tym na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów”. Z uwagi na wąski zakres ustaleń planu ogólnego, wpływ tego dokumentu na bioróżnorodność, faunę i florę jest znikomy.

9.3. Oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi

Zgodnie z art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie ogólnym uwzględnia się m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią, obszary ograniczonego użytkowania, zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej czy rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej wraz z obowiązującymi dla nich ograniczeniami w zagospodarowaniu. W sporządzanych dokumentach uwarunkowania te uwzględniane są pośrednio, to jest przez odpowiednie rozstrzygnięcia przestrzenne, czyli wyznaczenie stref planistycznych.

W planie ogólnym nie wyznacza się stref ograniczeń w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, wynikających z uwarunkowań, lub linii zabudowy. Ponadto, wyznaczane strefy planistyczne w większości mają szeroki katalog dopuszczalnych funkcji, co utrudnia zidentyfikowanie potencjalnych konfliktów przestrzennych i zapobieganie im. Plan ogólny nie może również zawierać ustaleń zmniejszających negatywne oddziaływanie inwestycji na tereny sąsiednie czy ograniczeń w zakresie realizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko bądź uciążliwości generowanych przez przyszłą zabudowę. Z uwagi na powyższe, określenie wpływu ustaleń sporządzanego dokumentu na warunki życia i zdrowie ludzi jest utrudnione.

W projekcie przewidziano niewielkie zwiększenie zasięgu terenów zabudowanych. Wyznaczone strefy, w których możliwa jest realizacja budynków, obejmują głównie tereny już zagospodarowane i ich bliskie sąsiedztwo. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową – wielorodzinną, jednorodziną lub zagrodową, w większości tworzą zwarte obszary, ale także te rozproszone, które uwzględniają istniejącą zabudowę.

Obiekty produkcyjne, które mogą powstać zgodnie z projektowanym dokumentem, mogą być źródłem uciążliwości, m.in. hałasowych, świetlnych czy odorowych. Na etapie sporządzania planu ogólnego nie można jednak przewidzieć docelowej funkcji terenu czy charakteru potencjalnej inwestycji. W przypadku realizacji obiektu przemysłowego, ochrona terenów sąsiednich przed uciążliwościami będzie prowadzona na podstawie przepisów powszechnie obowiązujących. Jeśli planowana inwestycja będzie należała do mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, zostanie dla niej przeprowadzona oddzielna ocena oddziaływania na środowisko, prowadzona w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z przepisami z zakresu ochrony środowiska, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko może być wymagane również dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Większość terenów zlokalizowanych w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią została włączona do strefy otwartej (SO). Dla terenów w granicach obszaru

szczególnego zagrożenia powodzią o głębokości zalewu powyżej 0,5 m, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% oraz obszarze szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi 10% określono dodatkowo wskaźnik maksymalnego udziału powierzchni zabudowy – 0%, aby uniemożliwić lokalizację nowej zabudowy. Ponadto wyłączono te tereny z granic Obszaru Uzupełnienia Zabudowy. Dla terenów istniejącej dróg powiatowych klasy Z oraz terenów linii kolejowych wskazano strefy komunikacyjne (SK).

Dla terenów istniejącej zabudowy, zlokalizowanych w pasie 50 m od stopy wału utrzymano dotychczasowe funkcję.

We wszystkich strefach istnieje możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury technicznej. Tym samym ustalenia planu umożliwiają zachowanie i rozbudowę urządzeń infrastruktury technicznej na terenie całego obszaru objętego przedmiotowym planem. Dodatkowo dla terenów ujęcia wody, oczyszczalni ścieków i terenów stacji gazowych zostały wskazane strefy infrastrukturalne (SI), w granicach których możliwe jest wyznaczenie terenów infrastruktury technicznej o powierzchni większej niż 5000 m².

9.4. Oddziaływanie na wody

Uchwalenie planu ogólnego może mieć wpływ na wody powierzchniowe i podziemne. Nie da się jednak przewidzieć, jakie dokładnie przeznaczenie będzie miał teren w wyznaczonej strefie w profilu dodatkowym. Przykładowo, wody podziemne i powierzchniowe zlokalizowane w strefie gospodarczej SP lub w jej sąsiedztwie mogą być w znaczny sposób narażone na pogorszenie ich stanu ze względu na potencjalne ryzyko wystąpieniem awarii oraz zanieczyszczenia, które mogą przedostać się w głąb gruntu lub być przenoszone poprzez spływ powierzchniowy do pobliskich rowów czy cieków. We wspomnianej strefie możliwa jest realizacja m.in. terenu produkcji, komunikacji, zieleni urządzonej, infrastruktury technicznej, ale również usług, terenu zieleni naturalnej, lasu, wód. Plan ogólny nie przesądza również o konkretnej lokalizacji zabudowy czy ustaleń np. w zakresie odprowadzania ścieków, kanalizacji deszczowej, gdyż takie zapisy będą zawarte w planach miejscowych. W omawianym projekcie planu ogólnego wskazano pod rozwój zabudowy głównie tereny położone w sąsiedztwie obszarów z istniejącą zabudową oraz siecią wodociągową i kanalizacyjną co można uznać za działanie korzystne ze względu na ochronę wód przed zanieczyszczeniami. Aby zapobiec szybkiemu spływowi powierzchniowemu z transportowanymi zanieczyszczeniami do wód powierzchniowych z powierzchni utwardzonych i nieprzepuszczalnych, starano się również dopasować odpowiedni minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej dla wyznaczonych stref.

Strefy ochrony bezpośredniej wyznaczone dla studni ujęcia wód włączone są do stref infrastruktury (SI), natomiast dla terenu ochrony pośredniej wskazano strefy związane z aktualnym zagospodarowaniem tego obszaru: strefę otwartą (SO), strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ) oraz strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ).

Powyższe ustalenia nie kolidują z zapisami zawartymi w przepisach odrębnych zawierającymi zakazy i nakazy dotyczące stref ochronnych ujęć wody. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, w każdej strefie planistycznej istnieje możliwości wyznaczenia terenów infrastruktury technicznej i zachowania istniejących ujęć wody wraz ze strefami ochrony.

Zbyt ogólne ustalenia planu nie pozwalają zatem na stwierdzenie w pełni wpływu na wody podziemne i powierzchniowe. Wyznaczone strefy np. gospodarcza, produkcji rolniczej czy usługowa w porównaniu z innymi strefami mogą bardziej na nie oddziaływać. Rozstrzygające

będą zatem ustalenia zawarte w planach miejscowych, w tym m.in. lokalizacji inwestycji mogących potencjalnie znacząco i zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Większość obszaru gminy Zaleszany stanowią jednak strefy otwarte, gdzie obecnie użytkowane grunty orne mogą być zachowane pod prowadzenie działalności rolniczej. Wpływać to może na spływy substancji biogenych, takich jak fosfor i azot używanych w nawozach roślinnych do pobliskich wód powierzchniowych. Natomiast na pozostałych terenach w strefie otwartej możliwe jest ich przeznaczenie m.in. pod tereny lasów, zieleni naturalnej, wód.

Wyznaczone strefy i wskaźniki nie powinny więc przyczynić się do zwiększenia ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego, które i tak wskazano jako zagrożone.

9.5. Oddziaływanie na powietrze i klimat

Wpływ na klimat, w tym również na stan powietrza wiązać się może z wytyczonymi strefami w planie ogólnym, które dotyczą rozszerzenia obszarów, gdzie może powstać nowa zabudowa mieszkaniowa, usługowa i produkcyjna. Ze względu na zachodzące zmiany klimatyczne np. wysokie temperatury powietrza i nagłe, intensywne opady atmosferyczne, zastosowano w planie ogólnym odpowiednie wskaźniki w strefach planistycznych dotyczące przede wszystkim wysokiej minimalnej powierzchni biologicznie czynnej. Większość terenów w gminie wytyczono jako strefy otwarte, w których zawierają się pola uprawne, istniejące lasy, wody, zieleń naturalną. Ochrona występujących terenów leśnych oraz wzdłuż cieków wpływają pozytywnie na lokalny klimat, w tym warunki aerosanitarne. Strefy otwarte pozwolą również na zmniejszenie natężenia spływu powierzchniowego i mniejszego nagrzewania się powierzchni.

Na stan powietrza negatywnie mogą wpływać przede wszystkim wydzielone strefy gospodarcze. Z drugiej strony w omawianym projekcie planu ogólnego wskazano nowe, niewielkie tereny zabudowy głównie w rejonach położonych w sąsiedztwie obszarów z istniejącą zabudową co ogranicza jej rozpraszanie, a więc i ruch samochodowy. W związku z powyższym właściwa lokalizacja terenów pod rozwój zabudowy, w tym również sąsiedztwo istniejącej sieci gazowej sprzyjać będzie ograniczaniu niskiej emisji.

Mimo wydzielenia dużej liczby stref otwartych, w których możliwe są tereny rolnictwa z zakazem zabudowy, prowadzenie działalności rolniczej powodować może unoszenie się pyłów, zwłaszcza podczas suszy i braku zadrzewień śródpolnych, co w konsekwencji miejscowo może pogorszyć stan powietrza. Zwiększenie liczby pojazdów osobowych na nowych terenach zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej również wpłynie na stan jakości powietrza.

Ustalenia planu ogólnego nie precyzują dokładnie kwestii związanych z klimatem i stanem powietrza. Zapisy w ramach np. adaptacji do zmian klimatu, zaopatrzenia budynków w ciepło zostaną zawarte w planach miejscowych. Wyznaczone strefy i przypisane do nich wskaźniki nie powinny zatem w negatywny sposób oddziaływać na klimat i stan powietrza w gminie.

9.6. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi, gleby i zasoby naturalne

W projekcie planu ogólnego utrzymano obecne przeznaczenie większości terenów w gminie. Przewidziano niewielkie zwiększenie powierzchni gruntów zabudowanych, przeważającą część gminy zachowano jednak jako tereny otwarte. W planie ogólnym nie można określić docelowego sposobu zagospodarowania terenów wolnych od zabudowy – na etapie jego sporządzania nie jest możliwe przewidzenie zasięgu lasów, pól uprawnych, wód powierzchniowych czy użytków zielonych, nie można też dokładnie określić charakteru obiektów, które będą mogły powstać na terenach z możliwością realizacji zabudowy. Z uwagi na powyższe, nie ma podstaw do szczegółowego określenia wpływu ustaleń planu ogólnego na powierzchnię ziemi.

Jedną z nielicznych przesłanek do oceny wpływu uchwalenia dokumentu na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne jest określone w nim przeznaczenie terenu, w szczególności gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych. Z uwagi na występowanie gleb klas I-III na obszarze gminy i ich obecny sposób zagospodarowania, nie jest możliwa ochrona wszystkich kompleksów takich gleb przed przekształceniem. Dla większości gruntów rolnych stanowiących użytki rolne klas I-III wskazano strefę otwartą (SO). W przypadku gruntów będącymi lukami w istniejącej zabudowie lub sąsiadujących z istniejącą zabudową wskazano strefę wielofunkcyjną z zabudową mieszkaniową jednorodzinną (SJ).

Dla gruntów leśnych w planie ogólnym wyznaczono strefę otwartą (SO). W ramach profilu funkcjonalnego tych stref nie wskazano profilu dodatkowego.

Dla terenu położonego w granicach obszaru górniczego i części terenu górniczego w Planie Ogólnym Gminy Zaleszany wskazano strefę górniczą (SG), natomiast w granicach pozostałej części terenu górniczego strefę otwartą (SO). Wyznaczenie terenów do powierzchniowej eksploatacji złóż bez wątpienia stanowi zagrożenie dla powierzchni ziemi, która zostanie zniszczona podczas wydobywania. Z drugiej strony, dopuszczenie eksploatacji złóż umożliwia racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, a obszary przeznaczone na cele górnictwa mają nieznaczne powierzchnie i już obecnie są znacznie przekształcone. Ponadto, przepisy z zakresu ochrony środowiska obligują podejmującego lub prowadzącego eksploatację złóż do przedsięwzięcia środków niezbędnych do ochrony powierzchni ziemi i prowadzenia sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, potencjalne negatywne oddziaływanie wyznaczenia stref górnictwa na powierzchnię ziemi uznaje się za nieznaczne, a jednocześnie stwierdza się korzystny wpływ tego ustalenia na zasoby naturalne.

W projekcie planu ogólnego nie można zawrzeć zapisów bezpośrednio służących ochronie powierzchni ziemi czy gleb, takich jak zakazy i ograniczenia w zakresie przekształcenia rzeźby terenu, zasklepienia gleby. Do istotnych elementów, podlegających analizie przy ocenie oddziaływania ustaleń planu ogólnego na stan ochrony powierzchni ziemi, należy jednak również ustalony w nim minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej. Wskaźnik ten pozwala na określenie maksymalnego udziału powierzchni utwardzonych w zagospodarowaniu poszczególnych działek budowlanych. W omawianym projekcie dla większości terenów przeznaczonych na cele zabudowy minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej określono na wysokim poziomie, gwarantującym niski stopień uszczelnienia nawierzchni. Bardziej szczegółowe ustalenia, służące ochronie powierzchni ziemi, będą mogły zostać wprowadzone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W planie ogólnym nie ma możliwości zawarcia również zapisów służących ochronie gleb przed zanieczyszczeniami, brak możliwości wprowadzenia ustaleń odnośnie gospodarki wodno-ściekowej, czy gospodarowania odpadami. W omawianym projekcie planu ogólnego wskazano jednak pod nieznaczny rozwój zabudowy głównie tereny położone w sąsiedztwie obszarów z istniejącą zabudową oraz siecią wodociągową i kanalizacyjną co można uznać za działanie korzystne ze względu na ochronę gleb przed zanieczyszczeniami.

W przypadku planowanej inwestycji należącej do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, której realizacji nie można wykluczyć ustaleniami planu ogólnego, przeprowadzona zostanie odrębna ocena oddziaływania na środowisko, prowadzona w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z przepisami z zakresu ochrony środowiska, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko może być wymagane również dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

9.7. Oddziaływanie na krajobraz

Plan ogólny nie jest w stanie w pełni określić wpływu na krajobraz w gminie poprzez szeroki zakres wyboru terenów funkcjonalnych w profilu podstawowym i dodatkowym. Poprzez to nie da się jednoznacznie przewidzieć przeznaczenia terenów. Dodatkowo w kwestii krajobrazu w planie ogólnym nie wyznacza się np. przebiegu sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych czy linii zabudowy, które kształtują sytuowanie budynków. Ustalenia planu ogólnego nie przesądzą jaka zieleń będzie stosowana po realizacji inwestycji. Nie mniej jednak, na skutek realizacji ustaleń planu ogólnego, mogą zajść zmiany w krajobrazie poprzez wytyczenie stref planistycznych, zwłaszcza strefy gospodarczej czy górnictwa.

Przy projektowaniu planu ogólnego istotnym dokumentem mającym wpływ na kształt i rozmieszczenie stref miał Audyt Krajobrazowy Województwa Podkarpackiego. Stopień ogólności analizowanego dokumentu pozwolił na uwzględnienie nielicznych wniosków i rekomendacji zawartych w Audycie przede wszystkim poprzez ustalenie stref zgodnych z określonym w Audycie typem i podtypem krajobrazów.

Dla terenu zlokalizowanego w granicach krajobrazu priorytetowego (kod 18-512.46-05, typ: 1. wód powierzchniowych, podtyp: 1b. systemy wód płynących) wyznaczono strefę otwartą (SO). Dla obszarów położonych w granicach krajobrazów wód powierzchniowych, bagienno-łąkowych i leśnych, w przeważającej części wyznaczono strefę otwartą (SO).

9.8. Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Zarówno dla obiektów nieruchome wpisane do rejestru zabytków jak i tych wpisanych do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków, w planie ogólnym wskazano strefy planistyczne o profilach funkcjonalnych umożliwiających zachowanie dotychczasowych funkcji tych obiektów. Ponadto ustalając wskaźniki dla poszczególnych stref uwzględniono zapisy obowiązujących dokumentów planistycznych.

Zapisy planu ogólnego umożliwiają zachowanie istniejących obiektów zabytkowych, ich formy oraz kompozycji przestrzennych oraz nie kolidują z przepisami odrębnymi z zakresu ochrony zabytków.

Biorąc pod uwagę wyznaczone strefy w planie ogólnym, nie przewiduje się negatywnego wpływu na zabytki i dobra materialne. Plan ogólny nie przesądza jednak o dokładnym przeznaczeniu konkretnego terenu, lecz daje możliwość realizacji inwestycji zgodnych z profilem podstawowym i dodatkowym. Ponadto, w dokumencie nie ustala się kwestii w zakresie np. remontu, rozbudowy czy fizjonomii zabudowy. Ich ochrona nastąpi na etapie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

9.9. Ocena oddziaływania skumulowanego

Za oddziaływania skumulowane należy uznać emisje zanieczyszczeń generowanych przez nową zabudowę dopuszczoną na podstawie ustaleń analizowanego planu ogólnego i emisje generowane przez źródła zanieczyszczeń położone na i w sąsiedztwie tego obszaru. Jednak jest mało prawdopodobne, by ewentualne emisje zanieczyszczeń przekroczyły odpowiednie obowiązujące normy, gdyż byłoby to niezgodne z obowiązującymi przepisami.

10. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

Zgodnie z art. 51 ust. 2, pkt 3, lit. a, ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, prognoza oddziaływania na środowisko powinna przedstawić rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności tego obszaru.

Przeprowadzona powyżej analiza oddziaływania na środowisko przedmiotowego *Planu* wykazała, że nie występują znacząco negatywne oddziaływania na komponenty przyrodnicze, środowiska i kulturowe. Zatem nie ma potrzeby analizowania zapobiegawczych lub ograniczających takie negatywne skutki.

Wszelkie zakazy i nakazy odnoszące się do wyznaczonych obszarów i obiektów objętych ochroną zachowują swoją moc.

11. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko mówi, że zakres prognozy oddziaływania na środowisko powinien przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań przyjętych w *Planie* w szczególności w odniesieniu do obszarów Natura 2000.

Lokalizacja stref planistycznych wynika z istniejących uwarunkowań oraz kontynuacji polityki przestrzennej określonej w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zaleszany. Z tego względu przedstawienie innych rozwiązań jest utrudnione. Przeznaczenie terenu zostało ustalone w nawiązaniu do istniejącego w sąsiedztwie zagospodarowania przy uwzględnieniu stanu środowiska i konieczności jego ochrony.

Podczas wykonywania niniejszej *Prognozy* trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy nie wystąpiły, z uwagi na dostępność danych i materiałów dotyczących omawianego obszaru.

Reasumując rozwiązania zaproponowane w projektowanym dokumencie są najbardziej racjonalne, przyniosą najwięcej korzyści i jednocześnie będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać negatywnie na środowisko i najbliższe obszary chronione, w tym obszary sieci Natura 2000.

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu Ogólnego Gminy Zaleszany jest elementem procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Rolą tego opracowania jest identyfikacja oddziaływań na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza tych negatywnych, które mogą zachodzić w wyniku realizacji ustaleń projektu, a także uzasadnienie decyzji przestrzennych podjętych w omawianym dokumencie.

Podstawy prawne dla przeprowadzonego w *Prognozie* określenia skutków środowiskowych oraz oceny rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych i możliwości rozwiązań eliminujących negatywne oddziaływania na środowisko *Planu* stanowią:

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- a także Dyrektywy ustanowione na szczeblu międzynarodowym oraz wiele innych ustaw szczególnych i przepisów wykonawczych (wymienione w rozdziale 13).

Głównym celem prognozy jest stwierdzenie czy i jakie przeobrażenia w środowisku nastąpią wraz z zagospodarowaniem terenu zgodnie z ustaleniami określonymi w *Planie*. Należy podkreślić, że plan ogólny nie określa konkretnych ram czasowych lub rozwiązań technologicznych związanych z realizacją jego założeń, w związku z tym niniejsza Prognoza ma charakter jakościowy a nie ilościowy.

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodami: indukcyjno-opisową, analogii środowiskowych oraz analiz kartograficznych.

Wpływ zmiany przeznaczenia terenów na stan środowiska i zagrożenie dla terenów chronionych przeanalizowano zgodnie z wymaganiami ustawowymi w kategoriach oddziaływań chwilowych i stałych, bezpośrednich i wtórnych, krótko-, średnio- i długoterminowych oraz pozytywnych i negatywnych. Wynikiem przedstawionej analizy są rozwiązania mające na celu zminimalizowanie potencjalnie negatywnych oddziaływań ustaleń *Planu* na środowisko przyrodnicze.

Plan ogólny gminy jest nowym aktem prawnym wprowadzonym ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw. Zgodnie z nowelizacją ustawy z dniem 1 lipca 2026 r. z mocy ustawy, przestaną obowiązywać w polskim systemie planowania przestrzennego studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy natomiast w ich miejsce wprowadzone zostają plany ogólne gminy. Plan ogólny gminy będzie aktem prawa miejscowego. Jego ustalenia będzie uwzględniać się przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będzie stanowić podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Opracowanie obejmuje obszar w granicach administracyjnych Gminy Zaleszany z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu.

Gmina Zaleszany to gmina wiejska położona w północnej części województwa podkarpackiego, w powiecie stalowowolskim. Jest jedną z pięciu gmin powiatu, wyróżniającą się na jego tle dużym udziałem użytków rolnych w całkowitej powierzchni gminy (ponad 72%), stosunkowo dobrymi glebami oraz większą gęstością zaludnienia i wyższym wskaźnikiem przedsiębiorczości.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski obszar gminy Zaleszany leży w obrębie mezoregionów: Równina Tarnobrzeska (512.45) i Dolina Dolnego Sanu (512.46). Pod względem geologicznym jest to obszar akumulacji rzecznej czwartorzędu (plejstocen-holocen).

Na obszarze gminy wśród gleb przeważają gleby średnie należące do klasy IIIa, IIIb, IVa. Gleby te stanowią około 74 % ogólnej powierzchni gminy.

Sieć hydrograficzną gminy tworzą San, Łęg oraz mniejsze rzeki i potoki: Osa, Stary San i Sanna. Na około 80% powierzchni gminy występuje wysoki poziom wód gruntowych, stąd znaczne obszary są podmokłe. Teren gminy jest porozcinany wieloma mniejszymi ciekami i rowami melioracyjnymi.

Zgodnie z „Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” gmina Zaleszany położona jest w obrębie kilku jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), są to: Dopływ spod Rozwadowa (RW20001022952), Łęg od Turki do ujścia (RW200011219899), Osa (RW200010219889), San od Wisłoka do ujścia (RW20001222999), Sanna (RW200010219896), Stary San (RW20001022992), Strug (RW2000102198929), Wisła od Wisłoki do Sanny (RW2000122319).

Gmina Zaleszany położona jest w zasięgu następujących Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 119 (PLGW2000119) i nr 135 (PLGW2000135). Na obszarze gminy występuje zagrożenie powodziowe.

Klasyfikacja stref jakości powietrza zalicza gminę Zaleszany do strefy podkarpackiej.

Tereny otwarte na obszarze Gminy tworzą głównie pola uprawne, trwałe użytki zielone oraz lasy i zadrzewienia. Obszar gminy znajduje się w obrębie historycznej Puszczy Sandomierskiej, która do dnia dzisiejszego została w większości wylesiona. Jedynie w południowej części gminy znajdują się niewielkie kompleksy leśne, które są obecnie najbardziej na północ wysuniętymi fragmentami Puszczy Sandomierskiej. Środowiska przyrodnicze Puszczy na przestrzeni wieków przechodziło różne etapy przemian. Na obszarze gminy licznie reprezentowane są gatunki fauny, które podzielić możemy na: gatunki związane z dolinami rzecznyymi, gatunki leśne oraz przestrzeni otwartych. Wybitnym walorem jest występowanie puszczańskich elementów fauny. W lasach gminy znajdują schronienie zwierzęta łowne, które z uwagi na rzadkość występowania zostały umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Są to m.in.: wilk, bóbr, orzeł bielik.

Ochroną prawną na terenie gminy Zaleszany objęte są: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Puszcza Sandomierska (PLB180005), Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Dolina Dolnego Sanu (PLH180020), Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Enklawy Puszczy Sandomierskiej (PLH180055), pomniki przyrody.

Przez teren gminy przechodzą trzy korytarze ekologiczne, wchodzące w skład Południowo-Centralnego Korytarza Ekologicznego (KPdC) o randze paneuropejskiej: Puszcza Sandomierska – Lasy Janowskie (GKPd-7a), Dolina Sanu (KPd-2C) i Puszcza Sandomierska (GKPd-7).

Na terenie gminy znajdują się liczne zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa podkarpackiego, do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne.

Na terenie gminy dominuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, najczęściej parterowa. We wszystkich wsiach zachowana jest bardzo licznie historyczna zabudowa wiejskich gospodarstw. Reprezentuje ona typ domu mieszkalnego parterowego, murowanego z cegły, niekiedy otynkowanego, nakrytego wysokim dachem dwuspadowym z pokryciem dachówką ceramiczną, ze skromną, pozbawioną detali architektonicznych (niekiedy z ceglanyymi gzymsami) elewacją. Licznie zachowała się również drewniana zabudowa mieszkaniowa. Zabudowa na terenie gminy ma najczęściej układ kalenicowy.

Zgodnie z ustawą obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na następujące strefy planistyczne:

- 1) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną;
- 2) strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną;
- 3) strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową;
- 4) strefa usługowa;
- 5) strefa gospodarcza;
- 6) strefa produkcji rolniczej;
- 7) strefa infrastrukturalna;
- 8) strefa zieleni i rekreacji;
- 9) strefa cmentarzy;
- 10) strefa górnictwa;
- 11) strefa otwarta;
- 12) strefa komunikacyjna.

W omawianym dokumencie uwzględniono szereg aktów prawnych ustanowionych na szczeblu międzynarodowym (konwencje), europejskim (dyrektywy) i krajowym (ustawy, rozporządzenia, polityki, strategie). Podstawowym celem ochrony środowiska, ustanowionym na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, jest ochrona zasobów środowiska. Gwarancją zachowania standardów jakości środowiska jest przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko.

Na tym etapie nie zidentyfikowano funkcji mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Należy zapobiegać i ograniczać negatywne oddziaływania na środowisko projektowanego dokumentu stosując wszelkie dostępne sposoby, m. in.: zastosowanie proekologicznych technologii, odpowiedni dobór lokalizacji i parametrów technicznych, dbałość o stan techniczny maszyn i urządzeń itp. Dokładne środki techniczne, technologiczne i organizacyjne oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska należy przedstawić na etapie oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnych przedsięwzięć.

Rozwiązania zaproponowane w projektowanym dokumencie są najbardziej racjonalne, przyniosą najwięcej korzyści i jednocześnie będą w jak najmniejszym stopniu oddziaływać negatywnie na środowisko i obszary Natura 2000.

Wyznaczone strefy planistyczne i wybrane lokalizacje zapewniają możliwość ochrony trwałości podstawowych procesów przyrodniczych oraz warunków odnawialności zasobów środowiska.

13. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

Publikacje:

1. Bank Danych Lokalnych, GUS.
2. Engel J. Natura 2000 w ocenach oddziaływania przedsięwzięć na środowisko – Warszawa 2009.
3. Kistowski M., Natura 2000 w planowaniu przestrzennym – rola korytarzy ekologicznych, Warszawa 2009.
4. Kondracki J, Geografia regionalna Polski, PWN, Warszawa, 2000.
5. Projekt Planu Ogólnego Gminy Zaleszany – 2026.
6. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Zaleszany, M. Pyra, Zaleszany 2024.
7. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Zaleszany, AT Group S.A., 2015.
8. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zaleszany na lata 2022 - 2025 z perspektywą do roku 2029 stanowiący załącznik do Uchwały Nr L/619/2022 Rady Gminy w Zaleszanach z dnia 20 grudnia 2022 r.
9. Raport o stanie Gminy Zaleszany za rok 2025.
10. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stanowiący załącznik do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300).
11. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego – Perspektywa 2030, Załącznik nr 1 do uchwały Nr LIX/930/18 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 27 sierpnia 2018 r. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z dnia 18 września 2018 r., poz. 3937).
12. Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim. Raport wojewódzki za rok 2025, GIOŚ RWMŚ w Rzeszowie, 2026,
13. Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackiego 2030, Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 198/4049/20 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 14 września 2020 r.
14. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2013.
15. Polska 2025 – długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju, Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska, Warszawa, 2000.
16. Poradnik dotyczący uwzględniania problematyki zmian klimatu i różnorodności biologicznej w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, European Commission, 2013.
17. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2013.

Akty prawne:

1. Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów dla środowiska (Dz. Urz. WE L 197 z dnia 21 lipca 2001 r.), tzw. Dyrektywa SEA.
2. Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (Dz. Urz. WE L 156 z dnia 25 czerwca 2003 r.).

3. Dyrektywa 2003/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE.
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.
6. Dyrektywa Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony naturalnych siedlisk oraz dzikich zwierząt i roślin.
7. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.
8. Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity Dz. U. 2026, poz. 663).
9. Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (tekst jednolity Dz. U. 2024, poz. 82).
10. Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz. U. 2025, poz. 647 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2025 poz. 960 z późn. zm.).
12. Ustawa z 27 kwietnia 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. 2026 r. poz. 538 z późn. zm.).
13. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (tekst jednolity Dz. U. 2024, poz. 1292 z późn. zm.).
14. Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2026 poz. 13).
15. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2026, poz. 670).
16. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. 2026, poz. 69).
17. Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. 2023, poz. 1587 z późn. zm.).
18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133 z późn. zm.).
19. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839 z późn. zm.).
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (tekst jednolity Dz. U. 2022 poz. 2380).
21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. 2014 poz. 1408).
22. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. 2014 poz. 1409).
23. Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów

wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. 2014, poz. 1713).

24. Europejska Konwencja Krajobrazowa-Florencja 2000.
25. Konwencji Berneńskiej o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz siedlisk.
26. Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza, jako środowisko życiowe ptactwa wodnego – Ramsar 1971.
27. Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście, transgranicznym z 1991 r. (Konwencja z Espoo).
28. Konwencja o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt - Bonn 1979 r.
29. Konwencja o różnorodności biologicznej z 1992 r.
30. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań – 2003.

Strony internetowe:

1. www.geoportal.gov.pl
2. www.imgw.pl
3. www.mos.gov.pl/natura2000.
4. www.mrr.gov.pl
5. www.natura2000.gdos.gov.pl
6. www.pgi.gov.pl
7. www.stat.gov.pl
8. <https://zaleszany.biuletyn.net/>
9. <https://zaleszany.e-mapa.net/>
10. www.zaleszany.pl

OŚWIADCZENIE AUTORA

Oświadczam, że zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko posiadam niezbędne kwalifikacje do wykonania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Autor opracowania:

mgr Michał Pyra